

งานวิจัยเรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Factors Affecting the Effectiveness of Internal Audit in the

Administration of Khon Kaen University

ผู้วิจัย

นางสาวกนกอร สีแสง

ตำแหน่งนักตรวจสอบภายใน ชำนาญการ

สังกัด กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปีงบประมาณ 2568 – 2569

บทคัดย่อ

หัวข้องานวิจัย: ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้วิจัย: นางสาวกนกอร สีแสง ประจำปีงบประมาณ : 2568 – 2569

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน (2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบของปัจจัยระดับองค์กรที่มีต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน และ (3) เสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่นจำนวน 233 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในในภาพรวมอยู่ในระดับ “มากที่สุด” โดยให้ความสำคัญกับ ด้านความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน สูงที่สุด, ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านความเป็นอิสระ ด้านคุณภาพของการตรวจสอบภายใน ด้านการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ด้านการติดตาม และด้านการปรับปรุงกระบวนการจัดการมีความสัมพันธ์เชิงบวกและสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในได้ร้อยละ 79.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบสูงสุดคือ ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน, นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีการรับรู้ต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงโครงสร้างให้กองตรวจสอบภายในรายงานตรงต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อรักษาความเป็นอิสระ สนับสนุนการสอบใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (CIA) และนำเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) มาใช้เพื่อยกระดับจากการตรวจสอบแบบดั้งเดิมไปสู่การเป็นการตรวจสอบภายในเชิงยุทธศาสตร์ที่ช่วยเสริมสร้างธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การตรวจสอบภายใน, ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ, ธรรมาภิบาล

Abstract

Research Title: Factors Affecting Internal Audit Effectiveness in the Management of
Khon Kaen University

Researcher: Kanokorn Seesang **Fiscal Year:** 2025 – 2026

The objectives of this research were to: (1) compare differences in the factors affecting this effectiveness; (2) analyze the relationships and impacts of organizational factors on internal audit effectiveness; and (3) propose strategic guidelines for developing the internal audit process at Khon Kaen University.

The study employed a quantitative research methodology, utilizing questionnaires to collect data from a sample of 233 Khon Kaen University personnel. Data were analyzed using descriptive statistics, One-Way ANOVA, and Multiple Regression Analysis.

The findings revealed that, overall, personnel perceived the factors affecting internal audit effectiveness at the "highest" level, with "auditor independence" identified as the most significant factor. Hypothesis testing indicated that auditor independence, internal audit quality, implementation of recommendations, monitoring, and process improvement were positively correlated and collectively accounted for 79.50% of the variance in internal audit effectiveness, with statistical significance at the 0.01 level. Among these, auditor independence emerged as the most influential factor. Furthermore, the study found that differences in work experience did not lead to significant variations in the perception of internal audit effectiveness.

Based on these findings, the research recommends that the university restructure the Internal Audit Division to report directly to the University Council to safeguard independence. Additionally, the university should support professional certifications, such as the Certified Internal Auditor (CIA), and integrate Big Data Analytics to transition from traditional auditing practices toward strategic internal auditing, which will ultimately foster sustainable good governance

Keywords: Internal Audit, Internal Audit Effectiveness, Khon Kaen University, Auditor Independence, Good Governance

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากผู้อำนวยการกองตรวจสอบภายใน บุคลากรกองตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือหัวหน้าทีมตรวจสอบ นักตรวจสอบภายใน 2 ท่านคือ คุณรัชณี ต้นสกุล และคุณอรวรรณ สุ่มมาตย์ และนักบัญชี คือคุณลัดดาภรณ์ อินตาทามแห ที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย (IOC) และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการพัฒนาแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณกองทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลจำนวนประชากรและช่องทางการติดต่อกลุ่มเป้าหมาย, รวมถึงขอขอบคุณบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่นทั้ง 233 ท่าน ที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลอันมีค่ายิ่งสำหรับการวิเคราะห์ผลการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ จะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นประโยชน์ทางวิชาการที่จะช่วยเสริมสร้างธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

กนกอร สีแสง

มีนาคม 2569

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	12
1.4 ความสำคัญของงานวิจัย	13
1.5 สมมติฐาน	14
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
1.7 นิยามศัพท์หรือคำสำคัญ	14
1.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	15
บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
2.1 บทบาทและความสำคัญของการตรวจสอบภายใน (Internal Audit)	17
2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
2.3 ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย	22
2.4 บริบทและความท้าทายของการตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น	22
2.5 แนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.6 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย	24
2.7 สรุปรอบแนวคิดในการวิจัย	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	30
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	31
บทที่ 4 ผลการวิจัย	32
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน	34
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง (ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน)	34
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานการวิจัย	35
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	38
5.1 สรุปผลการวิจัย	38
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย	39
5.3 ข้อเสนอแนะ	40
ภาคผนวก ก การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย	41
ภาคผนวก ข การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)	46
ภาคผนวก ค แบบสอบถามการวิจัย	50
บรรณานุกรม	57
ประวัติผู้วิจัย	59
แจ้งผลการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	60

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การเปรียบเทียบการตรวจสอบภายในระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน	6
ตาราง 2 โครงสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)	26
ตาราง 3 โครงสร้างข้อคำถาม การปฏิบัติการตัวแปร และแหล่งอ้างอิงวรรณกรรม	29
ตาราง 4 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 233)	33
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยและประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในภาพรวม	34
ตาราง 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม (One-Way ANOVA)	35
ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	35
ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน H1, H2 และ H3	36
ตาราง 9 แนวทางการนำผลการวิจัยไปปรับปรุงประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน	40

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 Audit Workflow System Process Presentation Sample	4
ภาพที่ 2 Roles of Internal Audit in Governance, Risk Management, and Internal Control	9
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น	16

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การตรวจสอบภายในถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในทุกองค์กร โดยเฉพาะในยุคที่การบริหารจัดการองค์กรมีความซับซ้อนและต้องเผชิญกับความเสี่ยงหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้แต่สถาบันการศึกษา การตรวจสอบภายในทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และธรรมาภิบาล (Governance) ซึ่งเป็นรากฐานของการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือ ความสำคัญของการตรวจสอบภายในนั้นไม่ได้จำกัดเพียงแค่การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทางการเงิน แต่ยังครอบคลุมถึงการประเมินความเสี่ยง การวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงาน และการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบการควบคุมภายในและประสิทธิภาพการบริหารจัดการในภาพรวม หนึ่งในความสำคัญของการตรวจสอบภายในคือการช่วยให้องค์กรสามารถระบุและจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเสี่ยงที่องค์กรเผชิญในปัจจุบันไม่ได้จำกัดเฉพาะด้านการเงิน แต่ยังรวมถึงความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านกฎหมาย และความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรสามารถประเมินความเสี่ยงเหล่านี้อย่างเป็นระบบ รวมถึงการเสนอแนวทางในการลดความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรอันจะช่วยให้องค์กรสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในบริบทที่กฎหมายและข้อบังคับเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อีกประเด็นสำคัญคือการตรวจสอบภายในช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร การตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพช่วยให้้องค์กรสามารถเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญต่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและทันเวลา ซึ่งช่วยลดโอกาสในการเกิดการทุจริตหรือการดำเนินงานที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ การตรวจสอบภายในยังช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาลที่แข็งแกร่งในองค์กรนั้น

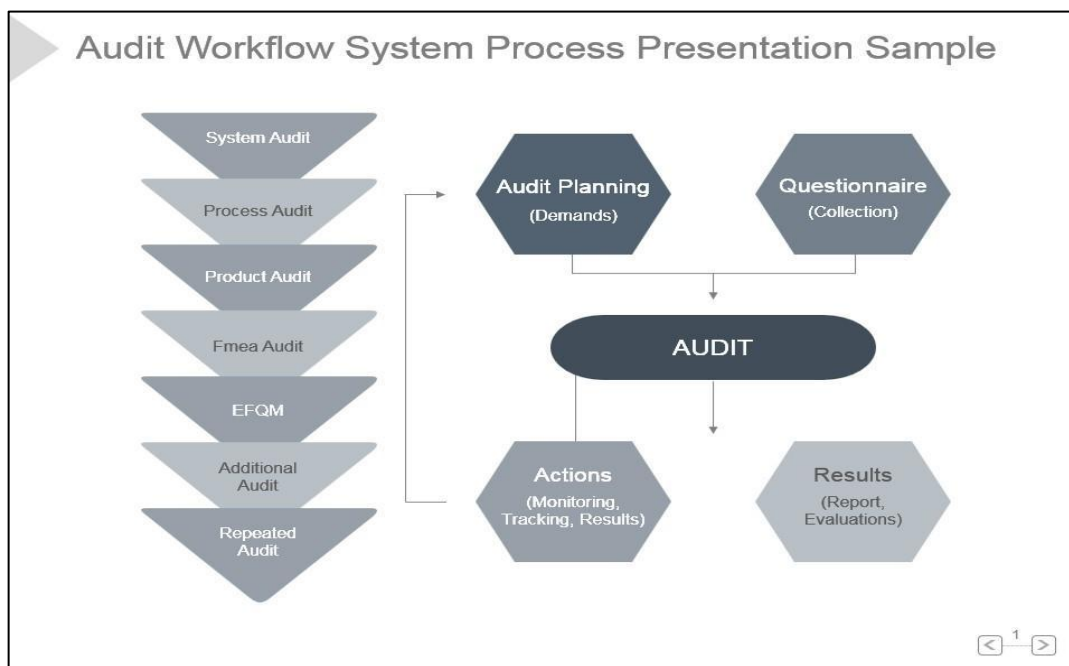
จะเห็นว่าการตรวจสอบภายในมีความสำคัญต่อองค์กรเป็นอย่างมากเพราะมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจอันนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายองค์กร/ผลกำไร/ภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ หากมองในภาคเอกชน จะสะท้อนให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่าการตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการบริหารจัดการท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูง การตรวจสอบภายในไม่เพียงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรสามารถประเมินความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูลทาง

การเงินได้ และยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ข้อบังคับ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จและความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว หนึ่งในความสำคัญของการตรวจสอบภายในในภาคเอกชนคือการช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบในกระบวนการบริหารจัดการ ตัวอย่างเช่น บริษัทมหาชนและองค์กรขนาดใหญ่ มักเผชิญกับความคาดหวังที่สูงจากผู้ถือหุ้น นักลงทุน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ การตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพช่วยให้องค์กรสามารถเปิดเผยข้อมูลสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างถูกต้อง ทันเวลา และครบถ้วน ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานที่ไม่โปร่งใส เช่น การทุจริต การบิดเบือนข้อมูลทางการเงิน หรือการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล อีกหนึ่งบทบาทสำคัญของการตรวจสอบภายในในภาคเอกชนคือการช่วยให้องค์กรสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในโลกธุรกิจที่มีความผันผวนสูง องค์กรต้องเผชิญกับความเสียหายหลากหลายรูปแบบ เช่น ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงจากการแข่งขัน ความเสี่ยงทางเทคโนโลยีและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรสามารถระบุความเสี่ยงเหล่านี้ได้ตั้งแต่เนิ่น ๆ และจัดทำแผนป้องกันหรือบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น การตรวจสอบกระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อป้องกันการเกิดข้อผิดพลาดที่อาจนำไปสู่การเรียกคืนสินค้า การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานเพื่อป้องกันข้อพิพาททางกฎหมาย หรือการตรวจสอบระบบไซเบอร์ซีเคียวริตี้เพื่อป้องกันการโจมตีทางไซเบอร์ นอกจากนี้ การตรวจสอบภายในยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กร การตรวจสอบภายในไม่ได้มีหน้าที่เพียงแค่ระบุข้อผิดพลาดหรือความล้มเหลว แต่ยังช่วยให้องค์กรสามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์จากทีมตรวจสอบภายในสามารถช่วยให้องค์กรลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ตัวอย่างเช่น การตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่อาจมีจุดอ่อนในด้านการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบภายในกระบวนการจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนเพื่อให้มั่นใจว่ามีการจัดการที่โปร่งใสและยุติธรรม หรือการตรวจสอบกระบวนการบริหารสินค้าคงคลังเพื่อลดปัญหาการสูญหายหรือการจัดเก็บที่ไม่เหมาะสม ในภาคเอกชนการตรวจสอบภายในยังช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ถือหุ้น นักลงทุน และคู่ค้า ซึ่งความมั่นใจนี้ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนหรือความร่วมมือทางธุรกิจ การที่องค์กรมีระบบตรวจสอบภายในที่เข้มแข็งและมีการดำเนินงานที่โปร่งใส จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กร ตัวอย่างเช่น บริษัทที่มีระบบตรวจสอบภายในที่ดีจะมีโอกาสได้รับการจัดอันดับเครดิตที่ดีขึ้นจากสถาบันการเงิน หรือสามารถดึงดูดการลงทุนจากนักลงทุนที่มองหาองค์กรที่มีธรรมาภิบาลที่ดี

ในยุคดิจิทัล การตรวจสอบภายในยังต้องพัฒนาตัวเองให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบ เช่น การใช้ Big Data Analytics หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) ช่วยให้กระบวนการตรวจสอบมีความแม่นยำและรวดเร็วมากขึ้น เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถวิเคราะห์

ข้อมูลจำนวนมากมหาศาลเพื่อตรวจจับความผิดปกติหรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การใช้ระบบอัตโนมัติ (Automation) ในกระบวนการตรวจสอบยังช่วยลดภาระงานที่ต้องทำซ้ำซ้อน และช่วยให้ทีมตรวจสอบสามารถมุ่งเน้นไปที่งานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และการวิเคราะห์เชิงลึกมากขึ้น ในองค์กรที่มีระบบตรวจสอบภายในที่ดี มักสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น นักลงทุน หรือสถาบันการเงิน ซึ่งมองหาความโปร่งใสและธรรมาภิบาลที่มีคุณภาพในองค์กร ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ องค์กรที่ได้รับการจัดอันดับเครดิตที่ดีจากสถาบันการเงิน มักจะมีระบบตรวจสอบภายในที่แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพ การจัดอันดับเครดิตที่ดีช่วยให้องค์กรสามารถกู้ยืมเงินด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่า และเพิ่มโอกาสในการได้รับการลงทุนจากนักลงทุนที่มองหาองค์กรที่มีความมั่นคงและดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใส ความมั่นใจนี้ไม่ได้เกิดจากเพียงข้อมูลทางการเงินที่สมบูรณ์เท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความสามารถขององค์กรในการระบุและจัดการความเสี่ยง รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ในยุคดิจิทัล การตรวจสอบภายในไม่เพียงต้องการความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบทั่วไป แต่ยังต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว Big Data Analytics เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถจัดการกับข้อมูลขนาดใหญ่ที่ซับซ้อนได้ การนำ Big Data มาใช้ในการตรวจสอบช่วยให้ทีมตรวจสอบสามารถวิเคราะห์รูปแบบและแนวโน้มในข้อมูลจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งช่วยตรวจจับความผิดปกติหรือความเสี่ยงที่อาจมองไม่เห็นได้จากการตรวจสอบด้วยวิธีดั้งเดิม ยกตัวอย่างเช่น การตรวจสอบข้อมูลธุรกรรมทางการเงินหลายล้านรายการในเวลาอันสั้นเพื่อค้นหารูปแบบการทุจริตหรือพฤติกรรมที่ผิดปกติ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นอีกหนึ่งเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในกระบวนการตรวจสอบภายใน ปัญญาประดิษฐ์ (AI) สามารถเรียนรู้จากข้อมูลในอดีตและสร้างแบบจำลองเพื่อคาดการณ์ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ยังช่วยลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดจากการวิเคราะห์ของมนุษย์ และช่วยให้กระบวนการตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการตรวจสอบความปลอดภัยของระบบไซเบอร์เพื่อตรวจจับการโจมตีทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้นแบบเรียลไทม์ การใช้ระบบอัตโนมัติ (Automation) ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายใน ระบบอัตโนมัติช่วยลดภาระงานที่ต้องทำซ้ำซ้อน เช่น การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหรือการคำนวณตัวเลขที่ซับซ้อน ทำให้ทีมตรวจสอบมีเวลาและทรัพยากรในการมุ่งเน้นไปที่งานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก การวางกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง หรือการพัฒนาข้อเสนอแนะที่ช่วยปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานขององค์กร จากประเด็นดังกล่าวจึงได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 Audit Workflow System Process Presentation Sample

Mihret, D. G., & Yismaw, A. W. (2007). Internal audit effectiveness: An Ethiopian public sector case study. *Managerial Auditing Journal*, 22(5), 470-484.

จากภาพที่ 1 จะเห็นว่าการตรวจสอบภายในจะต้องมีการวางแผนการตรวจสอบ การกำหนดหัวข้อการตรวจสอบ การตรวจสอบและการติดตามผล รวมถึงต้องมีการรายงานผลการตรวจสอบ ทั้งนี้การตรวจสอบต้องมีระบบการตรวจสอบ มีกระบวนการตรวจสอบ มีการปฏิบัติการตรวจสอบ มีการวิเคราะห์ผลกระทบ มีการวัดผลลัพธ์ มีการตรวจสอบติดตามและการตรวจซ้ำ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าเหตุใดการตรวจสอบภายในทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการขององค์กร แม้ว่าทั้งสองภาคจะมีเป้าหมายพื้นฐานร่วมกันในการสนับสนุนธรรมาภิบาล (Governance) และการลดความเสี่ยงในกระบวนการดำเนินงาน แต่ก็มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปตามบริบท วัตถุประสงค์ และโครงสร้างขององค์กรในแต่ละภาค บทบาทในการสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนใช้การตรวจสอบภายในเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการทำงานและเพิ่มความน่าเชื่อถือในสายตาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรสามารถเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ การประเมินและลดความเสี่ยง ทั้งสองภาคต่างใช้การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงและจัดทำแผนป้องกันหรือบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงทางการเงิน การดำเนินงาน หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย

และข้อบังคับ การประเมินเหล่านี้ช่วยให้องค์กรสามารถลดโอกาสการเกิดปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพ ในกระบวนการดำเนินงาน การสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ การตรวจสอบ ภายในในทั้งสองภาคมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบให้แน่ใจว่าองค์กรปฏิบัติตามกฎหมายและ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายแรงงาน กฎหมายภาษีอากร หรือข้อบังคับเฉพาะของ อุตสาหกรรม กระบวนการนี้ช่วยลดโอกาสที่องค์กรจะเผชิญกับปัญหาทางกฎหมายหรือข้อพิพาทที่อาจ เกิดขึ้นการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ในทั้งสองภาค การตรวจสอบภายในไม่ได้มีหน้าที่เพียง ระบุข้อผิดพลาดหรือปัญหา แต่ยังช่วยให้องค์กรสามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น โดยการนำเสนอแนวทางแก้ไขที่สร้างสรรค์และสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

ความแตกต่างของการตรวจสอบภายในในภาครัฐและภาคเอกชน เป้าหมายและวัตถุประสงค์ใน ภาครัฐ การตรวจสอบภายในมุ่งเน้นไปที่การสร้างความมั่นใจว่าทรัพยากรของรัฐถูกใช้ไปอย่างเหมาะสม โปร่งใส และตอบสนองต่อเป้าหมายทางสังคมและนโยบายสาธารณะเน้นความสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และนโยบายที่กำหนด โดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักคือนโยบายรัฐและประชาชน ในทางกลับกันภาคเอกชนมุ่งเน้นไปที่การสนับสนุนเป้าหมายเชิงพาณิชย์ขององค์กร เช่น การเพิ่มกำไร การลดต้นทุน หรือการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในภาคเอกชนคือผู้ถือ หุ้น นักลงทุน และคู่ค้า โครงสร้างการตรวจสอบในภาครัฐหน่วยงานตรวจสอบภายในมีโครงสร้างการ บริหารที่ซับซ้อน และต้องรายงานต่อหน่วยงานกำกับดูแลหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในระดับสูง เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในประเทศไทย ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลการใช้จ่ายเงินภาครัฐ มี บทบาทในการชี้แนะแนวทางในการบริหารจัดการ แต่ไม่สามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการองค์กร ได้ นอกจากนั้นหน่วยงานภาครัฐยังต้องรายงานต่อหัวหน้าส่วนหน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการบริหาร หน่วยงานรัฐซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารงาน และ กระทรวงต้นสังกัด ซึ่งกระทรวงต้นสังกัดมีบทบาทกำหนดแนวทางหรือทางเลือก(พระราชบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ)ในการนำหลักการประยุกต์ใช้งานตามบริบทของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ส่วนภาคเอกชนการตรวจสอบภายในมีโครงสร้างองค์กรที่อยู่ภายใต้หน่วยงานบริหารจัดการและรายงาน ต่อคณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการบริษัท (Board of Directors) ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการ ดำเนินงานและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ความคล่องตัวและการนำเทคโนโลยีมาใช้ จะเห็นว่ากระบวนการ ตรวจสอบภายในของภาครัฐอาจมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร งบประมาณ และความยืดหยุ่น เนื่องจากต้อง ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เข้มงวด กระบวนการบางส่วนอาจยังคงเป็นไปในลักษณะ ดั้งเดิมและช้ากว่าภาคเอกชน

ในภาคเอกชนการตรวจสอบภายในมีแนวโน้มที่จะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น Big Data Analytics หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้เพื่อเพิ่มความแม่นยำและประสิทธิภาพในกระบวนการตรวจสอบ การใช้ เทคโนโลยีช่วยลดความผิดพลาดและทำให้การตัดสินใจเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ความหลากหลายใน

ประเภทของความเสียง ในภาครัฐความเสี่ยงที่ต้องตรวจสอบมักเกี่ยวข้องกับความโปร่งใสในการจัดการทรัพยากรสาธารณะ เช่น การใช้งบประมาณโครงการสาธารณะ การปฏิบัติตามกฎหมาย และการป้องกันการทุจริต ในภาคเอกชนความเสี่ยงที่ตรวจสอบมีความหลากหลายมาก เช่น ความเสียงทางธุรกิจ ความเสียงด้านการแข่งขัน ความเสียงทางเทคโนโลยี และความเสียงด้านชื่อเสียง (Reputational Risk) การรายงานและความรับผิดชอบ ในภาครัฐ การรายงานผลการตรวจสอบมักมีความละเอียดและต้องเปิดเผยต่อสาธารณะหรือหน่วยงานกำกับดูแล เช่น รายงานผลการตรวจสอบจาก สตง. ที่แสดงให้เห็นถึงการบริหารงานของหน่วยงานรัฐ ในภาคเอกชนการรายงานผลการตรวจสอบมักถูกใช้เป็นข้อมูลภายในเพื่อช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในระดับผู้บริหารและคณะกรรมการ โดยข้อมูลอาจไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะ แม้ว่าการตรวจสอบภายในในภาครัฐและภาคเอกชนจะมีเป้าหมายหลักร่วมกันในการสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน แต่ลักษณะการดำเนินงานและวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละภาคส่วนทำให้กระบวนการตรวจสอบมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ภาครัฐมุ่งเน้นการตรวจสอบเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในสายตาประชาชนและสนับสนุนเป้าหมายทางสังคม ในขณะที่ภาคเอกชนเน้นการสนับสนุนเป้าหมายทางธุรกิจและการสร้างผลกำไร การทำความเข้าใจความเหมือนและความแตกต่างเหล่านี้จะช่วยให้สามารถพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายในให้ตอบสนองต่อความต้องการขององค์กรในแต่ละภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน จากการกล่าวข้างต้นจึงนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการตรวจสอบภายในภาครัฐกับภาคเอกชนดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบการตรวจสอบภายในระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

หัวข้อเปรียบเทียบ	ภาครัฐ	ภาคเอกชน
เป้าหมายและวัตถุประสงค์	เน้นการใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม โปร่งใส และสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะ	เน้นการสนับสนุนเป้าหมายทางธุรกิจ เช่น การเพิ่มกำไร การลดต้นทุน และความได้เปรียบในการแข่งขัน
โครงสร้างการตรวจสอบ	รายงานต่อหน่วยงานกำกับดูแลหรือคณะกรรมการระดับสูง เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)	มักรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท (Board of Directors) หรือ คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)
การปฏิบัติตามกฎระเบียบ	เน้นความสอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับ รวมถึงการใช้งบประมาณตามระเบียบภาครัฐ	เน้นการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน กฎหมายภาษี และข้อบังคับเฉพาะอุตสาหกรรม

หัวข้อเปรียบเทียบ	ภาครัฐ	ภาคเอกชน
การจัดการความเสี่ยง	มุ่งจัดการความเสี่ยงด้านการใช้งบประมาณ การปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐ และการป้องกันการทุจริต	มุ่งจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน การแข่งขัน เทคโนโลยี และชื่อเสียง (Reputational Risk)
การนำเทคโนโลยีมาใช้	มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความยืดหยุ่นในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ยังคงพึ่งพากระบวนการแบบดั้งเดิมในบางส่วน	มีความคล่องตัวและนำเทคโนโลยี เช่น Big Data Analytics และ AI มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำในกระบวนการตรวจสอบ
การรายงานผลการตรวจสอบ	รายงานผลต่อหน่วยงานกำกับดูแลและบางครั้งต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น รายงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน	รายงานผลในลักษณะข้อมูลภายในเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในระดับผู้บริหาร โดยทั่วไปไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ
ประเภทของความเสี่ยง	ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้งบประมาณ การปฏิบัติตามกฎหมาย และการบริหารโครงการภาครัฐ	ความเสี่ยงหลากหลาย เช่น ความเสี่ยงด้านธุรกิจ การแข่งขัน เทคโนโลยี และชื่อเสียง
ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	เน้นสร้างความโปร่งใสในการบริหารทรัพยากรของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณะ	เน้นสร้างความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้น นักลงทุน และคู่ค้า เพื่อเสริมความน่าเชื่อถือและสร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ(ความโปร่งใสม่อมได้รับความสนใจจากนักลงทุน)
วัฒนธรรมการบริหาร	มุ่งเน้นการปฏิบัติตามกฎระเบียบและนโยบายรัฐที่กำหนดอย่างเคร่งครัด	มีความยืดหยุ่นมากกว่า โดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์และการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

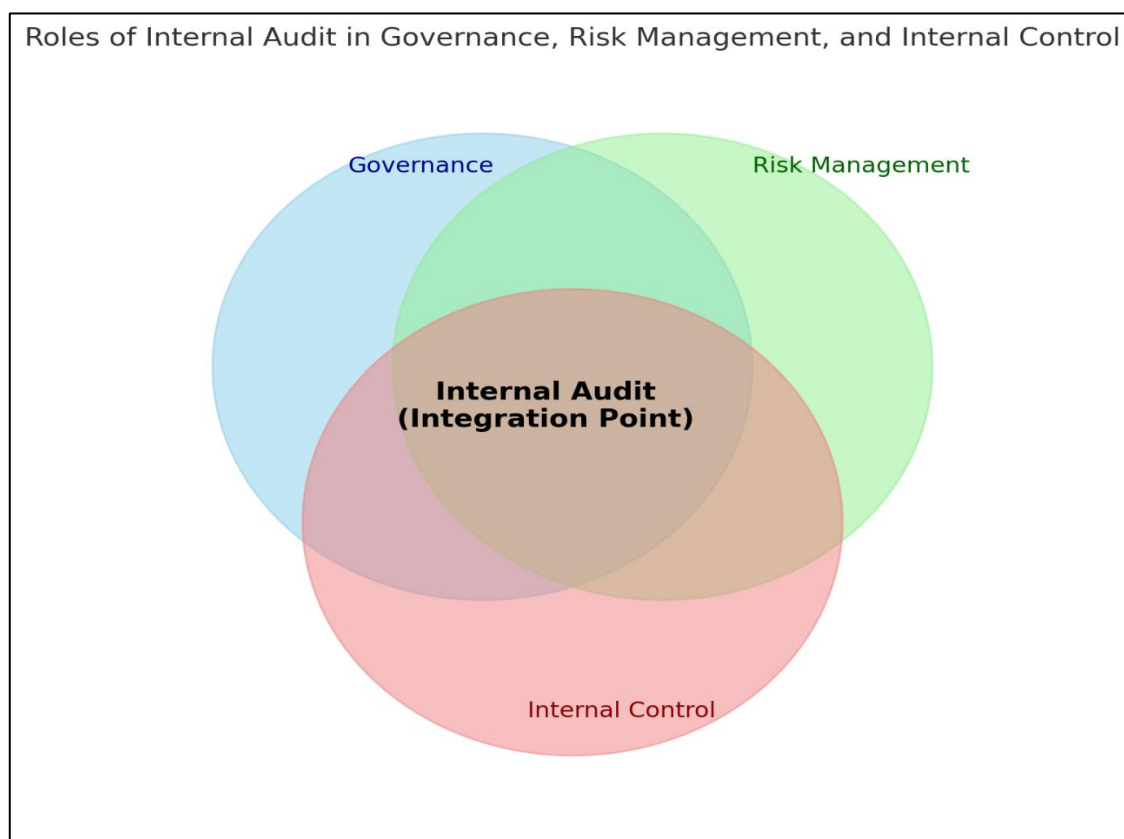
ตารางที่ 1: สรุปความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการตรวจสอบภายในภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะและจุดเน้นของแต่ละภาคส่วนอย่างชัดเจน (Mihret, D. G., & Yismaw, A. W. (2007). Internal audit effectiveness: An Ethiopian public sector case study. *Managerial Auditing Journal*, 22(5), 470-484)

การเปรียบเทียบการตรวจสอบภายในของทั้งสองภาค เมื่อนำเชื่อมต่อการตรวจสอบภายในในสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยของรัฐ การตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีข้อจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด มหาวิทยาลัยจะเผชิญกับความคาดหวังที่สูงจากผู้มีส่วนได้

ส่วนเสีย ไม่ว่าจะจะเป็นนักศึกษา คณาจารย์ หรือชุมชนที่สถาบันตั้งอยู่ การตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถจัดการงบประมาณและทรัพยากรได้อย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับพันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม ตัวอย่างเช่น ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น การตรวจสอบภายในมีบทบาทในการประเมินความเสี่ยงในโครงการวิจัยขนาดใหญ่ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการจัดการงบประมาณโครงการที่มีความซับซ้อนสูง ซึ่งช่วยลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเพิ่มประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้การตรวจสอบภายในยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยองค์กรเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงด้านกฎระเบียบ หรือการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างขององค์กรเอง ช่วยให้องค์กรสามารถวางแผนและปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือการนำเทคโนโลยี เช่น Big Data Analytics หรือระบบอัตโนมัติ (Automation) มาใช้ในการตรวจสอบ ซึ่งช่วยเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์ข้อมูลและลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานด้วยมือ (Manual) ในยุคปัจจุบัน ด้วยสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างองค์ความรู้ผ่านการวิจัย และการสนับสนุนชุมชนด้วยนวัตกรรมและบริการวิชาการ การบริหารจัดการในมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก แต่ด้วยข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีกลไกการกำกับดูแลที่รัดกุมและมีคุณภาพ โดยเฉพาะกระบวนการตรวจสอบภายในที่ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพในองค์กร การตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยของรัฐมีบทบาทสำคัญในการช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการบริหารจัดการ ทั้งในด้านการจัดการทรัพยากร การดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบาย และการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากยังคงประสบปัญหาในการดำเนินงานตรวจสอบภายใน เช่น การขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการขาดการบูรณาการเทคโนโลยีในการตรวจสอบ และการไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากผู้บริหารระดับสูง ปัญหาเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการตรวจสอบแต่ยังลดทอนความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในองค์กร เมื่อการตรวจสอบภายในถือเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล (Governance) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Operational Efficiency) ให้กับองค์กร โดยเฉพาะในบริบทของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐ การตรวจสอบภายในช่วยสร้างความโปร่งใส (Transparency) และความรับผิดชอบ (Accountability) ที่เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีข้อจำกัด เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร อย่างไรก็ตาม แม้การตรวจสอบภายในจะมีบทบาทสำคัญ แต่องค์ประกอบของการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพนั้นยังคงแตกต่างกันไปในแต่ละองค์กร ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น การสนับสนุนจากผู้บริหาร (Management Support) ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ (Auditor Independence) ความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบ (Auditor Competence) โครงสร้างการตรวจสอบ (Audit Structure) และการบูรณาการเทคโนโลยี (IT Integration) ปัจจัยเหล่านี้มีความซับซ้อนและมีผลต่อคุณภาพของการตรวจสอบภายในโดยรวม ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 Roles of Internal Audit in Governance, Risk Management, and Internal Control

Alzeban, A., & Gwilliam, D. (2014). Factors affecting the internal audit effectiveness: A survey of the Saudi public sector. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 23(1), 74-86.

จากภาพที่ 2 นำมาเชื่อมต่อการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐชั้นนำในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความยั่งยืนในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ด้วยพันธกิจที่หลากหลาย อาทิ การเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ การตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตาม

เป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ยังขาดการศึกษาเฉพาะเจาะจงที่วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนากระบวนการตรวจสอบให้ตอบสนองต่อความต้องการและความท้าทายที่มหาวิทยาลัยต้องเผชิญในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในเทคโนโลยีและการเพิ่มขึ้นของความซับซ้อนในกระบวนการบริหารจัดการในมหาวิทยาลัย ส่งผลให้การตรวจสอบภายในต้องพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยของรัฐจึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและการปฏิบัติ โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มีบทบาทสำคัญในระบบการศึกษาของไทย การศึกษาครั้งนี้ จะช่วยเพิ่มความเข้าใจและสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับบริบทของมหาวิทยาลัยไทยและภูมิภาคอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ทั้งยังช่วยเป็นแนวทางและเสริมสร้างความมั่นคงของกระบวนการบริหารจัดการในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศได้ตามบริบทของแต่ละองค์กร

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงได้ศึกษางานวิจัยในอดีตเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบริบทของการตรวจสอบภายใน โดยงานวิจัยในอดีตหลายงานได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตรวจสอบภายในในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษาโดย Turetken, Jethefer, และ Ozkan (2019) ที่เสนอกรอบแนวคิดในการวัดประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน พบว่าปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารและความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวยังคงเป็นเชิงแนวคิดและขาดการทดสอบในสถานการณ์จริง ในขณะที่ Mihret และ Yismaw (2007) ได้สำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยของรัฐในเอธิโอเปีย และชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของการตรวจสอบภายในและการสนับสนุนจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญ ในขณะที่ลักษณะของหน่วยงานและโครงสร้างองค์กรมีผลกระทบน้อยกว่า ซึ่งเป็นการยืนยันถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในกระบวนการตรวจสอบ การค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในปัจจัยที่ส่งผลต่อการตรวจสอบภายในในบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากความหลากหลายของวัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างการบริหาร และทรัพยากรที่มีอยู่นอกจากนี้ การศึกษาของ Soobaroyen, Broad, และ Ntim (2014) ที่มุ่งสำรวจบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบในสหราชอาณาจักร พบว่าแม้คณะกรรมการตรวจสอบส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างที่เหมาะสม (82% ของคณะกรรมการมีองค์ประกอบครบถ้วน) แต่ยังคงขาดระดับความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่เพียงพอ โดยเฉพาะในด้านการเปิดเผยข้อมูลและการบริหารความเสี่ยง ในบริบทของประเทศซาอุดีอาระเบีย Alzeban และ Gwilliam (2014) ระบุว่า การสนับสนุนจากผู้บริหาร การมีทรัพยากรที่เพียงพอ และการฝึกอบรมบุคลากรตรวจสอบล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของกระบวนการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ไม่ได้สำรวจปัจจัยทางวัฒนธรรม เช่น อิทธิพลของโครงสร้างสังคม หรือความเชื่อในองค์กร ซึ่งอาจส่งผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพของการตรวจสอบในบริบทเฉพาะ ในมหาวิทยาลัยของรัฐในเอธิโอเปีย Demeke, Kaur,

และ Kansal (2020) ได้ศึกษาการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบพบว่าปัจจัยเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ แต่ความคล้ายคลึงกันของโครงสร้างมหาวิทยาลัยในประเทศเดียวกันทำให้ขาดความหลากหลายในข้อมูล นอกจากนี้ Joshi (2021) ยังแสดงให้เห็นว่าการใช้ Big Data Analytics (BDA) และการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอในบริษัทในอินเดียช่วยเพิ่มคุณภาพของกระบวนการตรวจสอบภายในได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดในงานวิจัยที่เน้นเฉพาะบริบทขององค์กรเอกชนทำให้ไม่สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับมหาวิทยาลัยของรัฐได้โดยตรง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่ามีช่องว่างสำคัญในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในในบริบทของมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะเฉพาะในด้านวัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างการบริหาร และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน แม้ว่า Lam (2022) จะได้สรุปปัจจัยสำคัญ เช่น ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ การใช้เทคโนโลยี และขนาดของหน่วยงานตรวจสอบภายในว่าเป็นตัวแปรสำคัญ แต่ผลลัพธ์ดังกล่าวยังคงขาดการเชื่อมโยงกับบริบทของสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะ นอกจากนี้ กรอบแนวคิดทางทฤษฎี เช่น ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) และทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory) ซึ่งเสนอโดย Endaya และ Hanefah (2013) ยังไม่ได้รับการทดสอบเชิงประจักษ์ในบริบทของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มีลักษณะวัฒนธรรมและโครงสร้างที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย งานวิจัยนี้จึงมีแนวคิดที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ เช่น ความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน การบูรณาการเทคโนโลยี และการสนับสนุนจากผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านี้ในบริบทของมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัยคาดว่าจะช่วยเสริมสร้างแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายใน อีกทั้งยังช่วยสร้างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีในบริบทเฉพาะของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระดับประเทศและภูมิภาค ความท้าทายในการตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยของรัฐสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาและทำความเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการสำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยดังกล่าวในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและประเทศ การศึกษานี้ไม่ได้เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ในเชิงทฤษฎี แต่ยังมีศักยภาพในการนำเสนอแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในสถาบันการศึกษาของรัฐในประเทศไทย ทั้งนี้ ผลลัพธ์ของงานวิจัยคาดว่าจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสถาบันการศึกษา

สนับสนุนการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยในยุคปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน
- 1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน
- 1.2.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายใน ของกองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในบริบทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเน้นปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้ตรวจสอบภายใน (Auditor Competence) การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (Management Support) การบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการตรวจสอบ (IT Integration) และโครงสร้างการบริหารงานตรวจสอบภายใน (Audit Structure) นอกจากนี้ การวิจัยยังวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในโดยใช้เครื่องมือทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์ความถี่ (Frequency Analysis), การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t-test), การตรวจสอบปัญหา Multicollinearity และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยนี้จำกัดอยู่ในบริบทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเน้นการเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานตรวจสอบภายใน ผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

การเก็บข้อมูลและการดำเนินการวิจัยจะดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ 2568 – 2569 เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้อย่างครอบคลุม จึงกำหนดระยะเวลาดำเนินการวิจัยดังนี้

1.3.3.1 ระยะเวลาการจัดทำข้อมูลและเสนอต่อโครงสร้างและแบบสอบถามต่อศูนย์จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2568

1.3.3.2 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะอยู่ในกรอบระยะเวลาประมาณ 6 เดือน ระหว่างเดือนมีนาคม - สิงหาคม 2568 ทั้งนี้ขยายระยะเวลาไม่เกิน 1 – 2 เดือน

1.3.3.3 การสรุปผลและเผยแพร่ผลงานวิจัย ภายในเดือนสิงหาคม 2569

1.3.4 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย บุคลากรกองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจสอบภายใน การเลือกกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการสุ่มอย่างมีหลักการ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นตัวแทนที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย

1.3.5 ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยอาศัยแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์ความถี่ การทดสอบค่า t-test และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน

1.4 ความสำคัญของงานวิจัย

1.4.1 ความสำคัญในเชิงวิชาการ งานวิจัยนี้จะช่วยเติมเต็มช่องว่างทางองค์ความรู้ในด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในบริบทของมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ซึ่งเป็นบริบทที่ยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างครอบคลุม ผลการวิจัยสามารถสนับสนุนการพัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) และทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory) รวมถึงการขยายการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเหล่านี้ในบริบทเฉพาะของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1.4.2 ความสำคัญในเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมถึงมหาวิทยาลัยของรัฐอื่น ๆ ที่มีโครงสร้างและลักษณะการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรของมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพที่สูงขึ้นในกระบวนการตรวจสอบ

1.4.3 ความสำคัญในเชิงสังคม มหาวิทยาลัยของรัฐมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคม การศึกษานี้จะช่วยสนับสนุนให้กระบวนการตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมต่อสถาบันการศึกษา และช่วยสร้างผลกระทบเชิงบวกในระยะยาว ทั้งในด้านการพัฒนาชุมชน การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรที่มีบทบาทสำคัญต่อประเทศ

1.5 สมมติฐาน

เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในบริบทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังนี้

H1: การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงมีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน

H2: ความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายในมีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน

H3: การบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการตรวจสอบภายในมีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน

H4: ปัจจัยต่าง ๆ (การสนับสนุนจากผู้บริหาร, ความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบ, การบูรณาการเทคโนโลยี) มีความสัมพันธ์กัน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.6.2 สามารถนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายใน ของกองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.7 นิยามศัพท์หรือคำสำคัญ

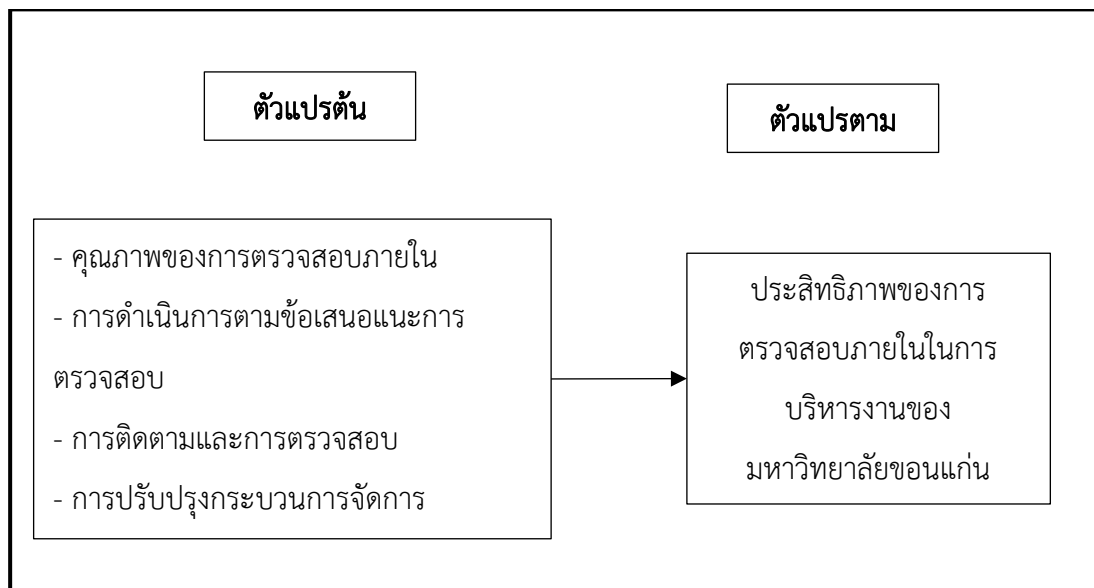
การตรวจสอบภายใน	หมายถึง	กระบวนการที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อประเมินและให้ความมั่นใจเกี่ยวกับความถูกต้อง ความครบถ้วน และความมีประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน รวมถึงการบริหารความเสี่ยงและการกำกับดูแลกิจการ (Governance) ในองค์กร
ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน	หมายถึง	ความสามารถของกระบวนการตรวจสอบภายในในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากร การป้องกันความผิดพลาดหรือการทุจริต และการสร้างความมั่นใจในระบบควบคุมภายในขององค์กร
ความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบ	หมายถึง	ความรู้ ทักษะ และความสามารถที่ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีเพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความเข้าใจในด้านการตรวจสอบ การบริหารความเสี่ยง และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร
การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง	หมายถึง	การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงต่อกระบวนการตรวจสอบภายใน เช่น การจัดสรรทรัพยากรที่

		เพียงพอ การให้ความสำคัญต่อรายงานการตรวจสอบ และการดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจสอบ
การบูรณาการเทคโนโลยี	หมายถึง	การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว และความแม่นยำในการดำเนินงาน เช่น การใช้ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูล หรือการใช้ระบบอัตโนมัติในกระบวนการตรวจสอบ
โครงสร้างการบริหารงานตรวจสอบภายใน	หมายถึง	โครงสร้างของหน่วยงานหรือทีมที่รับผิดชอบการตรวจสอบภายใน ซึ่งรวมถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจสอบ ระดับความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบ และความเชื่อมโยงระหว่างผู้ตรวจสอบกับหน่วยงานอื่นในองค์กร
ธรรมาภิบาล (Governance)	หมายถึง	ระบบหรือกระบวนการที่องค์กรใช้ในการกำกับดูแลและบริหารจัดการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ประสิทธิภาพขององค์กร	หมายถึง	ความสามารถขององค์กรในการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยลดความสูญเสียในกระบวนการทำงานและเพิ่มคุณค่าที่ส่งมอบให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ผู้บริหารระดับสูง	หมายถึง	คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการของหน่วยรับตรวจ

1.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดในบทที่ 2 และการกล่าวถึงความสำคัญ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีกรอบแนวคิดดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทที่ 2

แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวน แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการนำเนื้อหาสาระจากเอกสารดังกล่าว เป็นแนวทางในการวิจัยประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังต่อไปนี้

- 2.1 บทบาทและความสำคัญของการตรวจสอบภายใน (Internal Audit)
- 2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย (Underpinning Theories)
- 2.4 บริบทและความท้าทายของการตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2.5 แนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)
- 2.7 สรุปรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

2.1 บทบาทและความสำคัญของการตรวจสอบภายใน (Internal Audit)

การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาทเป็นกระบวนการที่เป็นอิสระและเป็นกลาง ในการช่วยปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ การควบคุมภายใน และการกำกับดูแลกิจการ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1.1 นิยามและเป้าหมายของการตรวจสอบภายใน

สถาบันผู้ตรวจสอบภายใน (The Institute of Internal Auditors: IIA, 2017) ได้ให้คำนิยามว่าการตรวจสอบภายใน คือ กระบวนการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ซึ่งออกแบบมาเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร โดยมุ่งเน้นการประเมินและพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และกระบวนการกำกับดูแล จากนิยามดังกล่าว เป้าหมายหลักของการตรวจสอบภายในจึงประกอบด้วย

2.1.1.1 การประเมินระบบควบคุมภายใน: เพื่อให้มั่นใจว่าระบบได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมในการป้องกันความเสี่ยง (COSO, 2013)

2.1.1.2 การบริหารจัดการความเสี่ยง: เพื่อระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น (Fraser & Simkins, 2010)

2.1.1.3 การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน: เสนอแนะวิธีการปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อลดความสูญเสียและเพิ่มศักยภาพ (Sawyer et al., 2021)

2.1.1.4 การส่งเสริมความโปร่งใส: สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐาน (IIA, 2017)

2.1.2 กรอบแนวคิดและมาตรฐานการตรวจสอบภายใน (COSO Framework)

เพื่อให้การตรวจสอบภายในบรรลุเป้าหมายข้างต้น กระบวนการปฏิบัติงานจึงต้องอ้างอิงมาตรฐานระดับสากล โดยเฉพาะกรอบแนวคิดของ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO, 2013) ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการออกแบบและประเมินระบบควบคุมภายใน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

2.1.2.1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment): การสร้างบรรยากาศ วัฒนธรรมองค์กร โครงสร้าง และจริยธรรมที่ส่งเสริมความโปร่งใสจากระดับบริหารสูงสุด

2.1.2.2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment): กระบวนการระบุและประเมินความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งด้านการเงิน การดำเนินงาน และกฎหมาย

2.1.2.3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities): นโยบายและระเบียบปฏิบัติ (เช่น การอนุมัติ การสอบทาน การแบ่งแยกหน้าที่) ที่สร้างขึ้นเพื่อควบคุมความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2.4 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication): การมีระบบข้อมูลที่ต้องการ และการสื่อสารไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

2.1.2.5 กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities): การประเมินและติดตามระบบการควบคุมภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขอย่างทันที่

2.1.3 ความสำคัญของการตรวจสอบภายในในองค์กรการศึกษา

ในบริบทของสถาบันการศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และต้องบริหารจัดการงบประมาณ รวมถึงทรัพยากรที่หลากหลาย การตรวจสอบภายในจึงทวีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีบทบาทหลักดังนี้

2.1.3.1 สร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency): สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (นักศึกษา ผู้ปกครอง ภาครัฐ) ว่าการจัดการทรัพยากรเป็นไปตามกฎระเบียบ (Sridharan et al., 2020)

2.1.3.2 บริหารความเสี่ยงเชิงโครงการ (Risk Management): ป้องกันความเสี่ยงจากการใช้ทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม หรือความล่าช้าในการดำเนินโครงการของสถาบัน (IIA, 2017)

2.1.3.3 เพิ่มความคุ้มค่าและประสิทธิภาพ (Operational Efficiency): ระบุจุดอ่อนในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อลดความสูญเปล่า (Ali et al., 2019)

2.1.3.4 สนับสนุนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance): ให้ข้อมูลเชิงลึกที่ถูกต้องและเป็นอิสระ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของสภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารระดับสูง (Van Gansberghe, 2005)

2.1.4 พัฒนาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการตรวจสอบภายใน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า บทบาทของการตรวจสอบภายในมีพลวัตและพัฒนาอยู่เสมอ งานศึกษาของ Nagy และ Cenker (2002) ซึ่งให้เห็นว่าการตรวจสอบภายในได้ขยายขอบเขตจากการตรวจสอบทางการเงินแบบดั้งเดิม ไปสู่การเพิ่มคุณค่าเชิงปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ สอดคล้องกับค้นพบของ Garg (2012) และ Petrascu (2010) ที่อธิบายว่าการตรวจสอบภายในในปัจจุบันครอบคลุมถึงการบริหารทรัพยากร การจัดการความเสี่ยง และการสนับสนุนกลยุทธ์ขององค์กร

นอกจากนี้ ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในยังขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างเคร่งครัด (Fadzil et al., 2005) รวมถึงความสามารถในการปรับตัวรับมือกับความซับซ้อนของเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเรียกร้องให้ผู้ตรวจสอบต้องพัฒนาทักษะใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง (Hass et al., 2006)

สรุปได้ว่า การตรวจสอบภายใน ไม่ได้เป็นเพียงการจับผิดทางการเงิน แต่เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างความโปร่งใส บริหารความเสี่ยง และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยเฉพาะในองค์กร การศึกษาที่มีความซับซ้อน การบูรณาการมาตรฐานสากล (COSO Framework) ร่วมกับทักษะการตรวจสอบสมัยใหม่ จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืนและได้รับความไว้วางใจจากสังคม

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสและบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยที่ขับเคลื่อนประสิทธิภาพดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็น 4 มิติที่เชื่อมโยงและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ดังนี้

2.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน

2.2.1.1 ด้านบุคลากร: ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบ

บุคลากรนับเป็นรากฐานสำคัญที่สุดของคุณภาพงานตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในจำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะด้านที่หลากหลาย ทั้งด้านบัญชี การเงิน กฎหมาย และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและประเมินระบบควบคุมภายในได้อย่างแม่นยำ (IIA, 2017) ความเชี่ยวชาญเหล่านี้ไม่เพียงเกิดจากการศึกษาเล่าเรียน แต่ต้องอาศัยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการรับรองวิชาชีพ (เช่น

เครือข่าย CIA) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Sawyer et al., 2021) นอกจากความรู้แล้ว "จริยธรรม" ถือเป็นหัวใจสำคัญ ผู้ตรวจสอบต้องมีความซื่อสัตย์ รักษาความลับ และปฏิบัติงานด้วยความเป็นอิสระ ปราศจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (IIA Code of Ethics, 2017) ผวนกับการมี "ทักษะด้านละมุน (Soft Skills)" โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารและการคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถนำเสนอข้อเสนอนะแกผู้บริหารได้อย่างชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จริง (Fraser & Simkins, 2010)

2.2.1.2 ด้านการจัดการองค์กร: การสนับสนุนจากผู้บริหารและวัฒนธรรมองค์กร

ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการบริหารจัดการภายในองค์กร เริ่มจากการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (Top Management Support) ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นด้านธรรมาภิบาล ผ่านการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาบุคลากร และการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนงานตรวจสอบ (IIA, 2017; Yoon et al., 2015) สิ่งเหล่านี้ทำงานร่วมกับ "วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture)" ที่ต้องส่งเสริมความโปร่งใสและการสื่อสารที่เปิดเผย การสร้างสภาพแวดล้อมที่มองงานตรวจสอบเป็น "การพัฒนา" ไม่ใช่ "การจับผิด" จะช่วยลดแรงเสียดทานและเพิ่มความร่วมมือจากหน่วยงานรับตรวจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) ในกรอบการทำงานของ COSO (2013; Van Gansberghe, 2005)

2.2.1.3 ด้านกระบวนการและเครื่องมือ: การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ในยุคดิจิทัล การบูรณาการเทคโนโลยีเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบ (IT Integration) เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ ความแม่นยำ และความรวดเร็ว การนำระบบวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) มาใช้ ทำให้ผู้ตรวจสอบสามารถเปลี่ยนรูปแบบจากการ "สุ่มตรวจ (Sampling)" เป็นการ "ประมวลผลประชากรข้อมูลทั้งหมด (Population Analysis)" ซึ่งช่วยตรวจจับความผิดปกติที่ซ่อนอยู่อย่างแม่นยำ (Yoon et al., 2015; Brown-Liburd et al., 2015) นอกจากนี้ การใช้ระบบตรวจสอบอัตโนมัติ (Automated Auditing Systems) ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลขององค์กรแบบเรียลไทม์ ยังช่วยตั้งค่าการแจ้งเตือนเมื่อพบธุรกรรมที่ละเมิดข้อบังคับ ซึ่งช่วยลดขั้นตอนการทำงานซ้ำซ้อนและพลิกโฉมการตรวจสอบให้เป็นเชิงรุกมากยิ่งขึ้น (Richins et al., 2017; Alles et al., 2018)

2.2.1.4 ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก: กฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานสากล

สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นกรอบบังคับที่กำหนดทิศทางการตรวจสอบขององค์กร ประกอบด้วย กฎหมายและข้อบังคับภาครัฐ (เช่น กฎหมาย SOX ของสหรัฐอเมริกา หรือ พ.ร.บ. การบัญชีของไทย) ที่บังคับให้เกิดกลไกการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส (DeFond & Francis, 2005) ควบคู่ไปกับนโยบายจากหน่วยงานกำกับดูแลกิจการ และมาตรฐานวิชาชีพระดับสากล (IPPF, ISA) ซึ่งทำหน้าที่เป็นพิมพ์เขียว (Blueprint) ควบคุมคุณภาพงานตรวจสอบ (IIA, 2017) ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายใหม่ เช่น

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (GDPR / PDPA) ยังเป็นปัจจัยที่ท้าทายให้หน่วยตรวจสอบต้องปรับปรุงระเบียบปฏิบัติอยู่เสมอเพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านกฎหมาย (Alles et al., 2018)

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาในบริบทของสถาบันอุดมศึกษา (Higher Education Institutions: HEIs) ซึ่งมีความซับซ้อนทั้งด้านระบบโครงสร้างและทรัพยากร งานวิจัยหลายชิ้นได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของการตรวจสอบภายในต่อกลไกธรรมาภิบาลและการประกันคุณภาพการศึกษา

กลุ่มงานวิจัยด้านธรรมาภิบาลและโครงสร้างการตรวจสอบ: Fonseca และคณะ (2020) และ Soobaroyen และคณะ (2014) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การตรวจสอบภายในและคณะกรรมการตรวจสอบ มีส่วนสำคัญในการยกระดับโครงสร้างธรรมาภิบาล การจัดการความเสี่ยง และความโปร่งใสในกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศโปรตุเกสและสหราชอาณาจักร แม้ว่าประสิทธิภาพการทำงานอาจแตกต่างกันไปตามโครงสร้างของแต่ละสถาบัน

กลุ่มงานวิจัยด้านการประกันคุณภาพ: การตรวจสอบภายในไม่ได้จำกัดเพียงด้านการเงิน แต่ทำงานคู่ขนานเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษาดังที่ Nofrita และคณะ (2019) ได้ชี้ให้เห็นถึงความเร่งด่วนของการนำการตรวจสอบภายในผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับการศึกษาของ Zunaidi และคณะ (2022) ในมหาวิทยาลัย IAIN Kediri ที่พบว่ากลไกการตรวจสอบภายในทางการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการธำรงรักษาระดับมาตรฐานและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มความท้าทายด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน: แม้โครงสร้างจะถูกวางไว้เป็นอย่างดี แต่ปัจจัยคุกคามความเป็นอิสระก็ยังคงเป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาล่าสุดของ Taha (2023) ให้ข้อค้นพบที่น่าสนใจว่า ความเครียดในสถานที่ทำงาน รวมถึงพฤติกรรมกรงเล็บแก๊งในองค์กรการศึกษา ส่งผลกระทบเชิงลบอย่างรุนแรงต่อความเป็นอิสระและคุณภาพการตัดสินใจของผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่งตอกย้ำถึงความสำคัญของปัจจัยด้านวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมองค์กรในการรักษาความโปร่งใสของสถาบัน

จากการศึกษาวรรณกรรมทั้งหมด สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน ภายใต้บริบทองค์กรการศึกษา เป็นผลรวมของการมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ การมีโครงสร้างคณะกรรมการที่เข้มแข็ง และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อความเป็นอิสระ ซึ่งผู้วิจัยจะนำตัวแปรเหล่านี้มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยต่อไป

2.3. ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในมีรากฐานทางวิชาการที่แข็งแกร่ง ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีหลัก 3 ประการ เพื่อใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ดังนี้

2.3.1 ทฤษฎีระบบควบคุมภายใน

แนวคิดนี้อธิบายถึงกลไกการบริหารจัดการที่ออกแบบมาเพื่อลดความเสี่ยง เสริมสร้างความโปร่งใส และช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย โดยอิงตามกรอบมาตรฐานสากล COSO (2013) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมการควบคุม 2) การประเมินความเสี่ยง 3) กิจกรรมการควบคุม 4) สารสนเทศและการสื่อสาร และ 5) กิจกรรมการติดตามผล ทฤษฎีนี้เป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยให้ผู้ตรวจสอบมีเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรได้อย่างเป็นระบบ

2.3.2 ทฤษฎีความโปร่งใส

ทฤษฎีนี้เน้นการเปิดเผยข้อมูลและการสื่อสารที่ชัดเจน เพื่อลดความไม่สมดุลของข้อมูล (Information Asymmetry) ระหว่างผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Ball, 2009) ในบริบทของการตรวจสอบภายใน ความโปร่งใสช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้ตรวจสอบและผู้รับการตรวจ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง และทำให้กระบวนการตรวจสอบเป็นไปอย่างราบรื่นและยุติธรรม

2.3.3 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตามแนวคิดของ R. Edward Freeman (1984) เสนอว่าองค์กรไม่ได้มีหน้าที่ตอบสนองต่อผู้บริหารเพียงอย่างเดียว แต่ต้องรับผิดชอบต่อกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานทั้งหมด ในบริบทของสถาบันการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมถึง บุคลากร นักศึกษา ผู้สนับสนุน และหน่วยงานกำกับดูแลภาครัฐ การที่หน่วยตรวจสอบภายในปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน จึงเปรียบเสมือนกลไกปกป้องผลประโยชน์และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่กลุ่มคนเหล่านี้

2.4 บริบทและความท้าทายของการตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมื่อนำทฤษฎีข้างต้นมาพิจารณาภายใต้พื้นที่การวิจัยคือมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนทั้งด้านโครงสร้างและพันธกิจ พบลักษณะเฉพาะและความท้าทาย ดังนี้

2.4.1 โครงสร้างการบริหารและการจัดการทรัพยากร

มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการกระจายอำนาจการบริหารลงสู่ระดับคณะ วิทยาลัย และหน่วยงานสนับสนุน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว (Khon Kaen University, 2023) แม้ข้อดีคือความยืดหยุ่น แต่ก็นำมา

ซึ่งความซับซ้อนในการจัดการงบประมาณที่มาจากหลากหลายแหล่ง (งบประมาณแผ่นดิน รายได้มหาวิทยาลัย เงินสนับสนุนงานวิจัยจากภายนอก) ทำให้ระบบการตรวจสอบภายในต้องเผชิญกับฐานข้อมูลและกระบวนการทำงานที่หลากหลายของแต่ละคณะ

2.4.2 ความท้าทายในการปฏิบัติงานและข้อจำกัดทางกฎหมาย

ในฐานะหน่วยงานของรัฐ มหาวิทยาลัยต้องปฏิบัติตามกฎหมายการเงินการคลังและระเบียบพัสดุที่เข้มงวด (UNESCO, 2017) ผู้ตรวจสอบภายในจึงต้องแบกรับภาระหนักในการตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมาย ควบคู่ไปกับข้อจำกัดด้านบุคลากรและเทคโนโลยีที่อาจยังไม่รองรับการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ทำให้หลายครั้งกระบวนการตรวจสอบมีความล่าช้าและทำได้เพียงการตั้งรับ มากกว่าการตรวจสอบเชิงรุก

2.4.3 การบูรณาการกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

เพื่อก้าวข้ามความท้าทายเหล่านี้ การตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงต้องเปลี่ยนผ่านจากการ "จับผิดข้อกฎหมาย" ไปสู่การ "เป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์" โดยมุ่งเน้นการประเมินความเสี่ยงระดับองค์กร การสนับสนุนประสิทธิภาพของนักวิจัย และการสร้างธรรมาภิบาล เพื่อเพิ่มคุณค่าและตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.5 แนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อค้นหาแนวทางในการยกระดับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อค้นพบจากงานวิจัยในอดีต ซึ่งสะท้อนถึงประเด็นสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

2.5.1 การพัฒนาคุณภาพผู้ตรวจสอบและการใช้เทคโนโลยี

งานวิจัยของ Yoon และคณะ (2015) และ Chen (2023) ยืนยันว่าการนำเทคโนโลยี (IT Integration) และนวัตกรรมข้อมูลขนาดใหญ่มาช่วยตรวจสอบ จะลดข้อผิดพลาดและเพิ่มความรวดเร็วผนวกกับการพัฒนาความเชี่ยวชาญของบุคลากร (เช่น การสอบใบอนุญาต CIA) จะทำให้ผู้ตรวจสอบสามารถให้คำปรึกษาเชิงลึกได้

2.5.2 การสนับสนุนจากผู้บริหารและการสื่อสารอย่างโปร่งใส

งานวิจัยของ Badoo และคณะ (2020) และ Tumuhimbise (2018) พบว่าระบบควบคุมภายในจะล้มเหลวหากขาดการสื่อสารนโยบายที่ชัดเจนจากผู้บริหาร การสร้างกรอบอำนาจที่ทำให้ผู้ตรวจสอบมี

ความเป็นอิสระ ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบ (Accountability) จากหน่วยรับตรวจ จะช่วยเสริมสร้างธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างแท้จริง (Skene et al., 2020)

2.6 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนทฤษฎีสากล บริบทของพื้นที่ และงานวิจัยในระดับสากล ผู้วิจัยได้นำมาบูรณาการร่วมกับ งานวิจัยในบริบทของประเทศไทยเพื่อกำหนดเป็นตัวแปรสำคัญสำหรับจัดทำเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม) ดังนี้

งานวิจัยของสมใจ ศรีงาม (2556) และ วิภาสิริ จิงตระกูล (2559)ชี้ให้เห็นว่า คุณสมบัตินิสัย ความสามารถของผู้ตรวจสอบ และการที่หน่วยรับตรวจนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติจริง เป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จ

งานวิจัยของอรพรรณ แสงศิวะเวทย์ (2559) และ ณิชภัทร จิตต์เสรี (2562) ขยายผลเพิ่มเติมว่า การสนับสนุนจากผู้บริหาร ความเป็นอิสระ และระบบติดตามประเมินผล ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงาน

จากหลักฐานเชิงประจักษ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดองค์ประกอบตัวแปรในการวิจัย จำนวน 5 ปัจจัย พร้อมทั้งให้คำนิยามเชิงปฏิบัติการสำหรับการวิจัยครั้งนี้ไว้ ดังนี้

2.6.1 ปัจจัยด้านคุณภาพของการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Quality)

หมายถึง ระดับความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถของหน่วยตรวจสอบภายใน ในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างมืออาชีพ ซึ่งช่วยให้องค์กรลดความเสี่ยงและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.2 ปัจจัยด้านการดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ (Implementation of Audit Recommendations)

หมายถึง กระบวนการที่ฝ่ายบริหารและหน่วยรับตรวจ นำข้อเสนอแนะที่ได้จากรายงานการตรวจสอบไปดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงระบบการทำงานของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม เพื่ออุดช่องโหว่และป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นซ้ำ

2.6.3 ปัจจัยด้านการติดตามและการตรวจสอบ (Monitoring and Auditing)

หมายถึง กระบวนการสังเกตการณ์ ประเมินผล และติดตามกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานและโครงการต่างๆ ดำเนินไปตามแผนงาน กฎระเบียบ และบรรลุปเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้

2.6.4 ปัจจัยด้านการปรับปรุงกระบวนการจัดการ (Management Process Improvement)

หมายถึง การพัฒนาระบบและขั้นตอนการทำงานของสภาพแวดล้อมการตรวจสอบให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีและกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสร้างกระบวนการบริหารจัดการ (Governance) ที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.6.5 ปัจจัยด้านความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน (Independence of Internal Auditors)

หมายถึง สภาพแวดล้อมและโครงสร้างสายการบังคับบัญชา ที่เอื้ออำนวยให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติหน้าที่ แสดงความคิดเห็น และรายงานผลข้อเท็จจริงได้อย่างเป็นกลาง ปราศจากอคติ กรอบความคิดชี้นำ หรือแรงกดดันจากฝ่ายบริหารหรือสายงานที่ตนทำการตรวจสอบ

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน (ทฤษฎีระบบควบคุมภายในตามกรอบ COSO ทฤษฎีความโปร่งใส และทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) ตลอดจนการสังเคราะห์บริบทสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับสากลและระดับประเทศ (สมใจ ศรีงาม, 2556; อรพรรณ แสงศิเวทย์, 2559; วิภาศิริ จิงตระกูล, 2559; ณภัทร จิตต์เสรี, 2565)

ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ทั้งหมดมาบูรณาการและสกัดเป็นตัวแปรสำคัญ เพื่อใช้เป็นทิศทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม) และการทดสอบทางสถิติ โดยกำหนดให้ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและการดำเนินงาน จำนวน 5 ด้าน เป็น ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ที่คาดว่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) ดังตารางที่ 2 ประกอบต่อไปนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	ตัวแปรตาม (Dependent Variable)
<p>ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปัจจัยด้านคุณภาพของการตรวจสอบภายใน 2. ปัจจัยด้านการดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ 3. ปัจจัยด้านการติดตามและการตรวจสอบ 4. ปัจจัยด้านการปรับปรุงกระบวนการจัดการ 5. ปัจจัยด้านความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน 	<p>ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (วัดผลจากมิติเชิงคุณภาพ, การก่อให้เกิดความโปร่งใส, และการบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย)</p>

คำอธิบายความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย จากตารางที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัยนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะมีประสิทธิภาพสูงสุดและบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยแรงขับเคลื่อนจากตัวแปรต้นทั้ง 5 ด้านไปพร้อมๆ กัน กล่าวคือ: เมื่อกระบวนการตรวจสอบมี "คุณภาพ" และผู้ปฏิบัติงานมีการประเมินผลด้วย "ความเป็นอิสระ" ควบคู่ไปกับการมีระบบ "การติดตามประเมินผล" ที่ได้มาตรฐาน จะส่งผลให้หน่วยรับตรวจเกิดการ "นำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติจริง" และท้ายที่สุดจะนำไปสู่ "การปรับปรุงกระบวนการจัดการ" ในภาพรวมของมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย (Research Hypotheses) จากกรอบแนวคิดนี้ไว้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย (H1) ปัจจัยด้านคุณภาพของการตรวจสอบภายใน การดำเนินการตามข้อเสนอแนะ การติดตาม การปรับปรุงกระบวนการ และความเป็นอิสระ มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบคำถามวัตถุประสงค์และทดสอบสมมติฐานที่ระบุไว้ในบทที่ 1 และ 2 โดยมีรายละเอียดหัวข้อการดำเนินการดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง บุคลากรในหน่วยงานตรวจสอบภายใน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนในหน่วยรับตรวจ รวมจำนวนทั้งสิ้น 11,550 คน (อ้างอิงข้อมูลจาก กองทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยขอนแก่น ณ วันที่ 24 มีนาคม 2568)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) เนื่องจากประชากรมีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงทำการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% (0.05) ตามสมการดังนี้

$$s = \frac{X^2 NP(1-P)}{d^2(N-1) + X^2 P(1-P)}$$

โดยที่

s = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

P = สัดส่วนประชากรที่สนใจ (โดยปกติใช้ 0.5 หากไม่มีข้อมูลแน่ชัด)

d = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (เช่น 0.05 หรือ 5%)

X^2 (Chi-square) = 3.841 (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05)

ผลการคำนวณ ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับประชากร 11,550.00 คน คือ 372 คน

จากการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 372 คน โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของหน่วยงาน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรอย่างแท้จริง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2) นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามในรูปแบบดิจิทัล (Google Forms) โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ประเภทส่วนงาน ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน คำถามวัดระดับความก้าวหน้าและกรอบการดำเนินงาน (ตัวแปรต้น 5 ด้าน) มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert Scale

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน (ตัวแปรตาม) มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับเช่นเดียวกัน

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2555) ดังนี้

- คะแนนระดับ 5** (เฉลี่ย 4.50 - 5.00) หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม
ในระดับ **มากที่สุด**
- คะแนนระดับ 4** (เฉลี่ย 3.50 - 4.49) หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม
ในระดับ **มาก**
- คะแนนระดับ 3** (เฉลี่ย 2.50 - 3.49) หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม
ในระดับ **ปานกลาง**
- คะแนนระดับ 2** (เฉลี่ย 1.50 - 2.49) หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม
ในระดับ **น้อย**
- คะแนนระดับ 1** (เฉลี่ย 1.00 - 1.49) หมายถึง มีระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม
ในระดับ **น้อยที่สุด**

ตารางที่ 3 โครงสร้างข้อคำถาม การปฏิบัติการตัวแปร และแหล่งอ้างอิงวรรณกรรม

ตัวแปรการวิจัยและประเด็นคำถาม	จำนวน ข้อ	แหล่งอ้างอิง / วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
ส่วนที่ 1 ปัจจัยอิสระ (Independent Variables)	28	
1. ด้านคุณภาพของการตรวจสอบภายใน - การวางแผนครอบคลุมความเสี่ยง - การปฏิบัติตามมาตรฐาน - การสรุปและรายงานผลที่ชัดเจนเพื่อการแก้ไข	8	สมใจ ศรีงาม (2556) วิภาสรี จิงตระกูล (2559) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพิ่มเติม
2. ด้านการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ - ความชัดเจนของข้อเสนอแนะ - การสนับสนุนจากผู้บริหารชั้นสูง - การกำหนดกรอบเวลาการดำเนินการ	5	สมใจ ศรีงาม (2556) อรพรรณ แสงศิวะเวทย์ (2559) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพิ่มเติม
3. ด้านการติดตามและการตรวจสอบ - การส่งเสริมให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ - เครื่องมือลดความผิดพลาดและทุจริต	5	อรพรรณ แสงศิวะเวทย์ (2559) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพิ่มเติม
4. ด้านการปรับปรุงกระบวนการจัดการ - การแจ้งกำหนดการและขั้นตอนการตรวจ - ความถี่ในการเข้าตรวจสอบ (1-2 ครั้ง/ปี)	4	อรพรรณ แสงศิวะเวทย์ (2559) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพิ่มเติม

ตัวแปรการวิจัยและประเด็นคำถาม	จำนวน ข้อ	แหล่งอ้างอิง / วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
5. ด้านความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ - การปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร - ความเป็นกลางและการรักษาความลับ	6	อรพรรณ แสงศิวะเวทย์ (2559) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพิ่มเติม
ส่วนที่ 2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)	7	
6. ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน - การนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติได้จริง - ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ (ลดความเสี่ยง, ประหยัด ต้นทุน) - ความพึงพอใจของหน่วยรับตรวจ	7	สมใจ ศรีงาม (2556) วิภาสิริ จิงตระกูล (2559) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพิ่มเติม
รวมประเด็นข้อคำถามทั้งหมด (ไม่รวมข้อมูลส่วนบุคคล)	35	

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เพื่อให้แบบสอบถามมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบภายใน จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ $IOC = \frac{\sum R}{N}$ ข้อคำถามที่นำมาใช้ต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3.3.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มบุคลากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง) เพื่อนำข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทุกด้านมีค่าแอลฟาสูงกว่า 0.70 ถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงได้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย ดังนี้

การขออนุมัติจริยธรรมการวิจัย ผู้วิจัยส่งโครงร่างและแบบสอบถามเพื่อขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (IRB) ผ่านคณะกรรมการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามหนังสือ อว 660201.2.3/1286 วันที่ 17 มีนาคม 2568 เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การขอความอนุเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำหนังสือ (หนังสือ อว 660201.1.7.1/81 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568) ถึงกองทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์รายชื่อและช่องทางการติดต่อกลุ่มเป้าหมาย

การแจกแบบสอบถาม ดำเนินการส่งลิงก์แบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (Email: @kku.ac.th) ไปยังกลุ่มตัวอย่าง เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 22 เมษายน 2568 สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2568

การติดตามและการจัดเตรียมข้อมูล ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา เพื่อนำไปประมวลผลทางสถิติในขั้นต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจะถูกนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นดังนี้

3.5.1 สถิติเชิงพรรณนา ใช้สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และระดับความคิดเห็นของตัวแปรต่างๆ โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.2 สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ในบทที่ 2 ดังนี้

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption Check) ตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ผ่านค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อใช้สถิตินี้ในการหาความสัมพันธ์และผลกระทบของตัวแปรอิสระทั้ง 5 ด้าน (คุณภาพ, การดำเนินการตามข้อเสนอแนะ, การติดตาม, การปรับปรุงกระบวนการ, ความเป็นอิสระ) ว่าตัวแปรใดส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน (ตัวแปรตาม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น" มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความแตกต่าง และทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยใช้ระยะเวลาประมาณ 6 – 7 เดือน โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายน 2568 – ตุลาคม 2568 และขยายระยะเวลาการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม 1 เดือนสิ้นสุดเดือนตุลาคม 2568 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับมีเพียง 233 คน ยังมีระดับความน่าเชื่อถือทางสถิติที่เพียงพอสำหรับการทำ Multiple Regression เพื่อให้การวิจัยอยู่ภายในกรอบระยะเวลา จึงได้นำผลดังกล่าวมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัยในบทที่ 1 ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง (ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานการวิจัย (ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับองค์กรกับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน)

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 233)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ประเภทส่วนงาน		
- กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	118	50.64
- กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	54	23.18
- สำนักงานอธิการบดี / หน่วยงานบริหารจัดการกลาง	32	13.73
- สำนัก / สถาบัน / ศูนย์	21	9.01
- หน่วยงานวิสาหกิจและกลุ่มสหสาขาวิชา	8	3.44
2. ตำแหน่ง/ระดับปฏิบัติงาน		
- ผู้บริหารส่วนงาน / ผู้อำนวยการ / หัวหน้างาน	45	19.31
- สายวิชาการ (อาจารย์, ผศ., รศ.)	38	16.31
- ผู้ปฏิบัติงานด้านการคลัง / พัสดุ / แผนและงบประมาณ	72	30.90
- ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพเฉพาะ (แพทย์, พยาบาล, วิทยาศาสตร์)	61	26.18
- สายสนับสนุนอื่นๆ (บริหารงานทั่วไป, บุคคล, สารสนเทศ)	17	7.30
3. ประสบการณ์ทำงาน (ปี)		
- น้อยกว่า 1 ปี	12	5.15
- 1 – 3 ปี	25	10.73
- 3 – 5 ปี	36	15.45
- 5 – 10 ปี	62	26.61
- 10 – 15 ปี	48	20.60
- มากกว่า 15 ปี	50	21.46
รวมทั้งสิ้น	233	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.64 เมื่อพิจารณาตำแหน่งงาน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการคลัง พัสดุ และแผนงบประมาณ ซึ่งเป็นกลุ่มที่สัมผัสกับการตรวจสอบภายในโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 30.90 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.61 สะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในบริบทการทำงานและระบบของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นอย่างดี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบ
ภายใน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในแต่ละด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยอ้างอิงจากช่วงคะแนนดังนี้: 4.51-5.00 (มากที่สุด), 3.51-4.50 (มาก), 2.51-3.50 (ปานกลาง), 1.51-2.50 (น้อย) และ 1.00-1.50 (น้อยที่สุด)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยและประสิทธิภาพ
ของการตรวจสอบภายในภาพรวม

(ปัจจัยด้านต่างๆ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านคุณภาพของการตรวจสอบภายใน	4.62	0.58	มากที่สุด	3
2. ด้านการดำเนินการตามข้อเสนอแนะการ ตรวจสอบ	4.58	0.62	มากที่สุด	4
3. ด้านการติดตามและการตรวจสอบ	4.45	0.71	มาก	5
4. ด้านการปรับปรุงกระบวนการจัดการ	4.38	0.75	มาก	6
5. ด้านความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน	4.71	0.55	มากที่สุด	1
6. ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน (ตัวแปร ตาม)	4.68	0.59	มากที่สุด	2
ภาพรวมทั้งหมด	4.57	0.63	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 5 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือ ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในที่เกิดขึ้นจริง ($\bar{X} = 4.68$) และองค์ประกอบด้าน คุณภาพของการตรวจสอบภายใน ($\bar{X} = 4.62$) แสดงให้เห็นว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้ความสำคัญสูงสุดกับความเป็นกลางและเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (Governance) ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง (ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับ
ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน)

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการรับรู้ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA (F-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม (One-Way ANOVA)

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares (SS)	df	Mean Square (MS)	F	Sig. (p-value)
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2.145	5	0.429	1.152	0.334
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	84.561	227	0.372		
รวม (Total)	86.706	232			

หมายเหตุ: ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า ค่า p-value เท่ากับ 0.334 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน (ตั้งแต่ผู้ที่ยังงานน้อยกว่า 1 ปี จนถึงผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปี) มีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแปลความหมายได้ว่า บุคลากรทุกกลุ่มรับรู้และสัมผัสได้ถึงมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ในบทที่ 1 ว่าปัจจัยระดับองค์กรต่างๆ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในหรือไม่

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	1. คุณภาพ/ความเชี่ยวชาญ	2. การสนับสนุนจากผู้บริหาร	3. การนำเทคโนโลยีมาใช้	4. ความเป็นอิสระ	5. ประสิทธิภาพ (ตัวแปรตาม)
1. คุณภาพ/ความเชี่ยวชาญ	1.000				
2. การสนับสนุนจากผู้บริหาร	0.724	1.000			
3. การนำเทคโนโลยีมาใช้	0.658	0.681	1.000		

4. ความเป็นอิสระ	0.789	0.710	0.645	1.000	
5. ประสิทธิภาพฯ	0.812	0.765	0.692	0.845	1.000

การแปลผลเบื้องต้น จะเห็นว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตาม (ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน) ในระดับสูงถึงสูงมาก ($r = 0.692$ ถึง 0.845) และไม่มีปัญหาภาวะร่วมเชิงเส้นพหุ (Multicollinearity) เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเองไม่เกิน 0.90 (รับสมมติฐาน H4)

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน H1, H2 และ H3

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta (β)	t	p-value	ผลสมมติฐาน
(ค่าคงที่)	0.315	0.124	-	2.540	0.012	-
การสนับสนุนจากผู้บริหาร (H1)	0.284	0.052	0.258	5.461	0.000	ยอมรับ
ความเชี่ยวชาญ/คุณภาพ (H2)	0.335	0.048	0.315	6.979	0.000	ยอมรับ
การนำเทคโนโลยีมาใช้ (H3)	0.198	0.045	0.180	4.400	0.000	ยอมรับ
ความเป็นอิสระผู้ตรวจสอบ	0.382	0.055	0.342	6.945	0.000	ยอมรับ

$R = .892$ | $R^2 = .795$ | Adjusted $R^2 = .788$ | $F = 124.312$ | $Sig = .000$

การแปลผลและทดสอบสมมติฐาน:จากการวิเคราะห์ในตารางที่ 8 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในได้ถึงร้อยละ 79.50 โดยมีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 นำไปสู่การทดสอบสมมติฐานดังนี้:

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 (H1): การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงมีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Beta = 0.258$, $p < .01$) หมายความว่า หากผู้บริหารมีการผลักดันให้นำข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบไปปฏิบัติใช้จริง จะส่งผลให้ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในสูงขึ้น (ยอมรับสมมติฐาน H1)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 (H2): ความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน (คุณภาพงานตรวจสอบ) มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Beta = 0.315$, $p < .01$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในบทที่ 1 ที่ระบุว่ากระบวนการตรวจสอบที่แม่นยำและการทำความเข้าใจระเบียบข้อบังคับอย่างถ่องแท้เป็นตัวแปรสำคัญ (ยอมรับสมมติฐาน H2)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 (H3): การบูรณาการเทคโนโลยีและระบบติดตามในการตรวจสอบภายในมีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Beta = 0.180, p < .01$) ซึ่งให้เห็นว่าการปรับปรุงกระบวนการติดตามผลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มศักยภาพของการกำกับดูแลกิจการ (Governance) ได้จริง (ยอมรับสมมติฐาน H3)

นอกจากนี้ จากผลการศึกษายังพบข้อมูลเพิ่มเติมว่าความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายในเป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักความสำคัญต่อประสิทธิภาพสูงสุด ($Beta = 0.342$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในบริบทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น การปฏิบัติงานโดยปราศจากการแทรกแซง หรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่ง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ทั้งเชิงพรรณนาและการอนุมาน สอดคล้องกับหลักการทฤษฎีในบทที่ 1 อย่างชัดเจนว่าธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องการกลไกการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง ปัจจัยทั้งด้านความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบ ความเป็นอิสระ การสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารระดับสูง รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีและการติดตามผล ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในทั้งสิ้น

ผลการศึกษาจึงตอบสาระสำคัญของวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างครบถ้วน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การอภิปรายผลในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 233 คน และนำมาประมวลผลทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผลให้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีในบทที่ 2 และนำเสนอข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดและสมมติฐานได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพคิดเป็นร้อยละ 50.64 ดำรงตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานด้านการคลัง/พัสดุ/แผนและงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 30.90 และมีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.61

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ในภาพรวมบุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับ "มากที่สุด" ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 โดยปัจจัยที่ได้รับความสำคัญสูงสุดคือ

อันดับ 1 ด้านความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.71

อันดับ 2 ด้านคุณภาพของการตรวจสอบภายใน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.62

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง (ANOVA) บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับการรับรู้ต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบสมมติฐาน (การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ): ยอมรับสมมติฐานการวิจัย (H1) โดยพบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ด้าน สามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในได้ร้อยละ 79.50 (Adjusted $R^2=0.788$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบเชิงบวกสูงสุดคือ ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน รองลงมาคือ คุณภาพของการตรวจสอบภายใน และ การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายเชื่อมโยงกับทฤษฎีและแนวคิดจากบทที่ 2 ได้ดังประเด็นต่อไปนี้

ปัจจัยด้านความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน (Independence of Internal Auditors) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยนี้มีอิทธิพลสูงสุดต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน ซึ่งอภิปรายได้ว่า สอดคล้องกับทฤษฎีความโปร่งใส (Transparency Theory) และ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) การตรวจสอบในมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งมีโครงสร้างขนาดใหญ่และซับซ้อน จะได้รับความเชื่อมั่นจากประชาคมและภาครัฐก็ต่อเมื่อกระบวนการนั้นปราศจากการแทรกแซง ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ แสงศิระเวทย์ (2559) และ Taha (2023) ที่ระบุว่า ความเป็นอิสระและการปราศจากแรงกดดันจากฝ่ายบริหาร เป็นเกราะป้องกันความเสี่ยงและสร้างความเป็นที่ยอมรับในการกำกับดูแลกิจการ

ปัจจัยด้านคุณภาพของการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Quality) คุณภาพและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานสากล COSO (2013) ในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) และการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ ศรีงาม (2556) และ วิภาสสิริ จิงตระกูล (2559) ที่ระบุว่าคุณสมบัติ ความรู้ และความสามารถของผู้ตรวจสอบในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสากล เป็นปัจจัยตั้งต้นที่จะทำให้ข้อเสนอแนะมีความน่าเชื่อถือและส่งผลให้เกิดการลดความเสี่ยงได้จริง

ปัจจัยด้านการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ และการติดตามปรับปรุงกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่าการที่หน่วยรับตรวจนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติ และมีระบบการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณภัทร จิตต์เสรี (2565) และแนวคิดของ IIA (2017) อภิปรายได้ว่าในบริบทของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มีการกระจายอำนาจไปยังส่วนงานต่างๆ อย่างอิสระ การตรวจสอบแบบ "จับผิด" ไม่เพียงพออีกต่อไปแต่ต้องอาศัยการสื่อสาร การสนับสนุนนโยบายจากผู้บริหารระดับสูง และการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ(IT)มาช่วยตรวจสอบ (Automated Auditing) ตามแนวคิดของ Yoon et al. (2015) เพื่อให้เปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ที่ช่วยปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ (Management Process Improvement) ของมหาวิทยาลัยให้ยืดหยุ่นและถูกต้องตามกฎหมาย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ (Practical Recommendations)

เพื่อให้กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น สามารถนำข้อค้นพบไปปรับปรุงการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางตามตารางสรุปดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 แนวทางการนำผลการวิจัยไปปรับปรุงประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ	แนวทางการปรับปรุงและพัฒนา	ผลลัพธ์ที่คาดหวังตามระบบธรรมาภิบาล
1. ด้านความเป็นอิสระ	จัดทำโครงสร้างการรายงานสายตรงต่อ "สภามหาวิทยาลัย" หรือ "คณะกรรมการตรวจสอบ" โดยลดสายบังคับบัญชาจากฝ่ายบริหารลง	ป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ผู้ตรวจสอบภายในสามารถรายงานข้อเท็จจริงได้อย่างโปร่งใส
2. ด้านคุณภาพ/ความเชี่ยวชาญ	สนับสนุนบุคลากรให้สอบใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (เช่น CIA) และจัดอบรมด้านเทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics)	วิเคราะห์ทิศทางความเสี่ยงใหม่ๆ ได้แม่นยำขึ้น เปลี่ยนบทบาทจากผู้จับผิดเป็นที่ปรึกษาเชิงยุทธศาสตร์
3. ด้านการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ	กำหนดให้ "ผลการแก้ไขตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ" เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPIs) ประจำปีของหัวหน้าส่วนงาน/คนปดี่	เกิดความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อฐานข้อมูลและทรัพยากรของมหาวิทยาลัย
4. ด้านการติดตาม/ปรับปรุงกระบวนการ	สร้าง Dashboard สรุปผลความเสี่ยงภาพรวมระดับมหาวิทยาลัย เพื่อการติดตามผลแบบ Real-time แทนระบบเอกสารรอบไตรมาส	ผู้บริหารรับทราบข้อมูลรวดเร็ว ทันต่อการแก้ไขปัญหา ข้อผิดพลาดด้านงานคลังลดลง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อทำความเข้าใจถึงอุปสรรคเชิงลึกเกี่ยวกับข้อจำกัดทางกฎหมายและวัฒนธรรมองค์กร

การศึกษาความสัมพันธ์ด้านทักษะเชิงละมุน (Soft Skills) ควรเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านบุคลากรตามบทที่ 2 เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ และทักษะการสื่อสารของผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่งอาจส่งผลต่อความร่วมมือในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของหน่วยรับตรวจ

การขยายขอบเขตบริบทเปรียบเทียบ ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นกับกลไกของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (มหาวิทยาลัยนอกระบบ) แห่งอื่นๆ เพื่อหาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) มาประยุกต์ใช้ได้ อย่างครอบคลุมมากขึ้น

ภาคผนวก ก

การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย
(Item Objective Congruence: IOC)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นางสาวรัชณี ต้นสกุล	นักตรวจสอบภายใน ชำนาญการ หัวหน้าทีมตรวจสอบ กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. นางสาวอรรรณ สุ่มมาตย์	นักตรวจสอบภายใน ปฏิบัติการ หัวหน้าทีมตรวจสอบ กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นางสาวลัดดาภรณ์ อินตามหาแห	นักบัญชี ชำนาญการ งานคลังและพัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแสดงค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

ของแบบสอบถาม สามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ผลรวม	ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		1	2	3			
ส่วนข้อมูลทั่วไป							
1	ประเภทส่วนงาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	ตำแหน่ง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	ตำแหน่งงาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	ประสบการณ์ในการทำงาน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
ด้านที่ 1 คุณภาพของการตรวจสอบภายใน							
1.1	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการวางแผนการตรวจสอบภายในที่ครอบคลุมถึงความเสี่ยงของมหาวิทยาลัย	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.2	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.3	คุณภาพของการตรวจสอบในผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.4	คุณภาพของการตรวจสอบใน จะต้องมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน โดยปราศจากความอคติและการแสดงความเห็นได้อย่างเที่ยงธรรม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.5	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการแจ้งวัตถุประสงค์วิธีการตรวจสอบ และขอบเขตการปฏิบัติงานให้หน่วยรับตรวจได้รับทราบอย่างครบถ้วน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.6	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้รับตรวจชี้แจงข้อเท็จจริงก่อนสรุปผลการตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.7	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการสรุปประเด็นที่ตรวจพบเบื้องต้นให้ผู้รับตรวจหรือหน่วยรับตรวจได้รับทราบและเข้าใจปัญหาและร่วมกันแก้ไข	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.8	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการรายงานผลการตรวจสอบภายในที่ชัดเจนและถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารที่จะไปปรับปรุงแก้ไข	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลการประเมิน
		คนที่					
		1	2	3			
ด้านที่ 2 การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ							
2.1	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบเกิดจากการได้รับข้อเสนอแนะที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และระบุถึงปัญหาที่ตรวจพบ มีวิธีการแก้ไขและผลลัพธ์ที่คาดหวัง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.2	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบเกิดจากการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
2.3	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้มั่นใจว่ามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.4	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากการกำหนดผู้รับผิดชอบและกรอบเวลาการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่ชัดเจน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.5	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากการให้ความสำคัญด้านการควบคุมภายในของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 3 การติดตามและการตรวจสอบ							
3.1	การติดตามและการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายใน จะช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจมีประสิทธิภาพมากขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.2	การติดตามและการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายใน จะช่วยส่งเสริมให้หน่วยรับตรวจเกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.3	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานในหน่วยงานของท่าน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
3.4	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.5	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดความผิดพลาดหรือการทุจริตได้	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลการประเมิน
		คนที่					
		1	2	3			
ด้านที่ 4 การปรับปรุงกระบวนการจัดการ							
4.1	กองตรวจสอบภายในควรมีการแจ้งกำหนดการเข้าตรวจสอบประจำปีให้หน่วยงานได้รับทราบ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.2	กองตรวจสอบภายในควรแจ้งขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบภายในให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.3	กองตรวจสอบภายในควรเข้าตรวจปฏิบัติงานตรวจสอบหน่วยงานอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.4	กองตรวจสอบภายในควรแจ้งผลการตรวจสอบเบื้องต้นต่อหน่วยรับตรวจเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยรับตรวจได้ชี้แจงและร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขก่อนจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 5 ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน							
5.1	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมิอิสระในการวางแผนการตรวจสอบโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและประเด็นสำคัญ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.2	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องปฏิบัติงานโดยไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร/หน่วยงานอื่น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.3	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องสามารถเสนอข้อเสนอนะหรือความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.4	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเป็นกลางและเที่ยงธรรมปราศจากอคติ/ความขัดแย้ง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.5	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเป็นกลางและเที่ยงธรรมปราศจากอคติ โดยการรักษาข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเป็นความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลให้กับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.6	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายงานผลการตรวจสอบภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 6 ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน							

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลการประเมิน
		คนที่					
		1	2	3			
6.1	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและการสนับสนุนการตรวจสอบภายใน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
6.2	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้นำข้อเสนอแนะของกองตรวจสอบภายในไปปฏิบัติ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.3	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารของหน่วยรับตรวจให้การสนับสนุนข้อมูลและส่งเสริมให้บุคลากรสนับสนุนการตรวจสอบภายใน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
6.4	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารของหน่วยรับตรวจให้ความร่วมมือในการแก้ไขให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของการตรวจสอบภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.5	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากการที่หน่วยรับตรวจนำข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบภายในนำไปปฏิบัติได้จริง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.6	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผลลัพธ์ที่นำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติของหน่วยรับตรวจ เช่น การลดความเสี่ยง การเพิ่มประสิทธิภาพ หรือการประหยัดต้นทุน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.7	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากความพึงพอใจมีต่อการบริการของกองตรวจสอบภายในของหน่วยรับตรวจ	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไป							
7.1	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบฯ	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้

ภาคผนวก ก

การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย (Item Objective Congruence: IOC)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นางสาวรัชณี ต้นสกุล
นักตรวจสอบภายใน ชำนาญการ
หัวหน้าทีมตรวจสอบ
กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. นางสาวอรรรณ สุ่มมาตย์
นักตรวจสอบภายใน ปฏิบัติการ
หัวหน้าทีมตรวจสอบ
กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นางสาวลัดดาภรณ์ อินตามหาแห
นักบัญชี ชำนาญการ
งานคลังและพัสดุ
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแสดงค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

ของแบบสอบถาม สามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลการประเมิน
		คนที่					
		1	2	3			
ส่วนข้อมูลทั่วไป							
1	ประเภทส่วนงาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	ตำแหน่ง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	ตำแหน่งงาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	ประสบการณ์ในการทำงาน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
ด้านที่ 1 คุณภาพของการตรวจสอบภายใน							
1.1	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการวางแผนการตรวจสอบภายในที่ครอบคลุมถึงความเสี่ยงของมหาวิทยาลัย	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.2	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.3	คุณภาพของการตรวจสอบในผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.4	คุณภาพของการตรวจสอบใน จะต้องมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน โดยปราศจากความอคติและการแสดงความเห็นได้อย่างเที่ยงธรรม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.5	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการแจ้งวัตถุประสงค์วิธีการตรวจสอบ และขอบเขตการปฏิบัติงานให้หน่วยรับตรวจได้รับทราบอย่างครบถ้วน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.6	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้รับตรวจชี้แจงข้อเท็จจริงก่อนสรุปผลการตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.7	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการสรุปประเด็นที่ตรวจพบเบื้องต้นให้ผู้รับตรวจหรือหน่วยรับตรวจได้รับทราบและเข้าใจปัญหาและร่วมกันแก้ไข	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
1.8	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการรายงานผลการตรวจสอบภายในที่ชัดเจนและถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารที่จะไปปรับปรุงแก้ไข	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลการประเมิน
		คนที่					
ด้านที่ 2 การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ							
2.1	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบเกิดจากการได้รับข้อเสนอแนะที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และระบุถึงปัญหาที่ตรวจพบ มีวิธีการแก้ไขและผลลัพธ์ที่คาดหวัง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.2	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบเกิดจากการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
2.3	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้มั่นใจว่ามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.4	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากการกำหนดผู้รับผิดชอบและกรอบเวลาการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่ชัดเจน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.5	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากการให้ความสำคัญด้านการควบคุมภายในของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 3 การติดตามและการตรวจสอบ							
3.1	การติดตามและการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายใน จะช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจมีประสิทธิภาพมากขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.2	การติดตามและการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายใน จะช่วยส่งเสริมให้หน่วยรับตรวจเกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.3	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานในหน่วยงานของท่าน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
3.4	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.5	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดความผิดพลาดหรือการทุจริตได้	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
ด้านที่ 4 การปรับปรุงกระบวนการจัดการ							

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลการประเมิน
		คนที่					
4.1	กองตรวจสอบภายในควรมีการแจ้งกำหนดการเข้าตรวจสอบประจำปีให้หน่วยงานได้รับทราบ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.2	กองตรวจสอบภายในควรมีแจ้งขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบภายในให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.3	กองตรวจสอบภายในควรมีเข้าตรวจปฏิบัติงานตรวจสอบหน่วยงานอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.4	กองตรวจสอบภายในควรมีแจ้งผลการตรวจสอบเบื้องต้นต่อหน่วยรับตรวจเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยรับตรวจได้ชี้แจงและร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขก่อนจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 5 ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน							
5.1	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมิอิสระในการวางแผนการตรวจสอบโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและประเด็นสำคัญ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.2	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องปฏิบัติงานโดยไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร/หน่วยงานอื่น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.3	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องสามารถเสนอข้อเสนอนะหรือความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.4	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเป็นกลางและเที่ยงธรรมปราศจากอคติ/ความขัดแย้ง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.5	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเป็นกลางและเที่ยงธรรมปราศจากอคติ โดยการรักษาข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเป็นความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลให้กับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.6	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายงานผลการตรวจสอบภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 6 ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน							
6.1	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและการสนับสนุนการตรวจสอบภายใน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		คนที่					
6.2	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้นำข้อเสนอแนะของกองตรวจสอบภายในไปปฏิบัติ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.3	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารของหน่วยรับตรวจให้การสนับสนุนข้อมูลและส่งเสริมให้บุคลากรสนับสนุนการตรวจสอบภายใน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
6.4	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารของหน่วยรับตรวจให้ความร่วมมือในการแก้ไขให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของการตรวจสอบภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.5	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากการที่หน่วยรับตรวจนำข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบภายในนำไปปฏิบัติได้จริง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.6	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผลลัพธ์ที่นำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติของหน่วยรับตรวจ เช่น การลดความเสี่ยง การเพิ่มประสิทธิภาพ หรือการประหยัดต้นทุน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.7	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากความพึงพอใจมีต่อการบริการของกองตรวจสอบภายในของหน่วยรับตรวจ	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไป							
7.1	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบฯ	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มบุคลากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	รายการประเมิน	ความเชื่อมั่น	ผลการพิจารณา
ด้านที่ 1 คุณภาพของการตรวจสอบภายใน		0.854	ผ่านเกณฑ์
1.1	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการวางแผนการตรวจสอบภายในที่ครอบคลุมถึงความเสี่ยงของมหาวิทยาลัย	0.452	ใช้ได้
1.2	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน	0.510	ใช้ได้
1.3	คุณภาพของการตรวจสอบในผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	0.622	ใช้ได้
1.4	คุณภาพของการตรวจสอบใน จะต้องมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน โดยปราศจากความอคติและการแสดงความเห็นได้อย่างเที่ยงธรรม	0.589	ใช้ได้
1.5	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการแจ้งวัตถุประสงค์ วิธีการตรวจสอบ และขอบเขตการปฏิบัติงานให้หน่วยรับตรวจได้รับทราบอย่างครบถ้วน	0.614	ใช้ได้
1.6	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้รับตรวจชี้แจงข้อเท็จจริงก่อนสรุปผลการตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบ	0.495	ใช้ได้
1.7	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการสรุปประเด็นที่ตรวจพบเบื้องต้นให้ผู้รับตรวจหรือหน่วยรับตรวจได้รับทราบและเข้าใจปัญหาและร่วมกันแก้ไข	0.550	ใช้ได้
1.8	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการรายงานผลการตรวจสอบภายในที่ชัดเจนและถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารที่จะไปปรับปรุงแก้ไข	0.601	ใช้ได้
ด้านที่ 2 การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ		0.812	ผ่านเกณฑ์

ข้อที่	รายการประเมิน	ความ เชื่อมั่น	ผลการ พิจารณา
2.1	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบเกิดจากการได้รับ ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และระบุถึงปัญหาที่ตรวจพบ มี วิธีการแก้ไขและผลลัพธ์ที่คาดหวัง	0.523	ใช้ได้
2.2	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบเกิดจากการได้รับการ สนับสนุนจากผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	0.488	ใช้ได้
2.3	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากให้ความ ร่วมมือและมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อให้มั่นใจว่ามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง	0.612	ใช้ได้
2.4	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากการกำหนด ผู้รับผิดชอบและกรอบเวลาการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่ชัดเจน	0.590	ใช้ได้
2.5	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากการให้ ความสำคัญด้านการควบคุมภายในของผู้บริหารและบุคลากรใน หน่วยงาน	0.635	ใช้ได้
ด้านที่ 3 การติดตามและการตรวจสอบ		0.789	ผ่านเกณฑ์
3.1	การติดตามและการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายในจะ ช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจมีประสิทธิภาพมากขึ้น	0.415	ใช้ได้
3.2	การติดตามและการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายในจะ ช่วยส่งเสริมให้หน่วยรับตรวจเกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น	0.502	ใช้ได้
3.3	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการ ปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานในหน่วยงานของท่าน	0.617	ใช้ได้
3.4	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ การปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	0.588	ใช้ได้
3.5	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยลด ความเสี่ยงในการเกิดความผิดพลาดหรือการทุจริตได้	0.470	ใช้ได้
ด้านที่ 4 การปรับปรุงกระบวนการจัดการ		0.820	ผ่านเกณฑ์
4.1	กองตรวจสอบภายในควรมีการแจ้งกำหนดการเข้าตรวจสอบ ประจำปีให้หน่วยงานได้รับทราบ	0.655	ใช้ได้
4.2	กองตรวจสอบภายในควรมีขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบภายใน ให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	0.540	ใช้ได้

ข้อที่	รายการประเมิน	ความ เชื่อมั่น	ผลการ พิจารณา
4.3	กองตรวจสอบภายในควรเข้าตรวจปฏิบัติงานตรวจสอบหน่วยงาน อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง	0.618	ใช้ได้
4.4	กองตรวจสอบภายในควรแจ้งผลการตรวจสอบเบื้องต้นต่อหน่วยรับ ตรวจเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยรับตรวจได้ชี้แจงและร่วมกำหนดแนว ทางแก้ไขก่อนจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน	0.592	ใช้ได้
ด้านที่ 5 ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน		0.865	ผ่านเกณฑ์
5.1	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมียุทธศาสตร์ในการวาง แผนการตรวจสอบโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและประเด็นสำคัญ	0.644	ใช้ได้
5.2	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องปฏิบัติงานโดยไม่ถูก แทรกแซงจากฝ่ายบริหาร/หน่วยงานอื่น	0.680	ใช้ได้
5.3	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องสามารถเสนอ ข้อเสนอนั้นหรือความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมา	0.710	ใช้ได้
5.4	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเป็นกลางและ เที่ยงธรรมปราศจากอคติ/ความขัดแย้ง	0.595	ใช้ได้
5.5	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเป็นกลางและ เที่ยงธรรมปราศจากอคติ โดยการรักษาข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ เป็นความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลให้กับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง	0.602	ใช้ได้
5.6	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ ให้กับรายงานผลการตรวจสอบภายใน	0.550	ใช้ได้
ด้านที่ 6 ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน		0.841	ผ่านเกณฑ์
6.1	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ให้ความสำคัญและการสนับสนุนการตรวจสอบภายใน	0.477	ใช้ได้
6.2	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีการสนับสนุนให้นำข้อเสนอนั้นของกองตรวจสอบภายในไป ปฏิบัติ	0.620	ใช้ได้
6.3	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารของหน่วยรับ ตรวจให้การสนับสนุนข้อมูลและส่งเสริมให้บุคลากรสนับสนุนการ ตรวจสอบภายใน	0.585	ใช้ได้

ข้อที่	รายการประเมิน	ความ เชื่อมั่น	ผลการ พิจารณา
6.4	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารของหน่วยรับ ตรวจให้ความร่วมมือในการแก้ไขให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของการ ตรวจสอบภายใน	0.610	ใช้ได้
6.5	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากการที่หน่วยรับตรวจ นำข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบภายในนำไปปฏิบัติได้จริง	0.599	ใช้ได้
6.6	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผลลัพธ์ที่นำ ข้อเสนอแนะไปปฏิบัติของหน่วยรับตรวจ เช่น การลดความเสี่ยง การ เพิ่มประสิทธิภาพ หรือการประหยัดต้นทุน	0.630	ใช้ได้
6.7	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากความพึงพอใจมีต่อ การบริการของกองตรวจสอบภายในของหน่วยรับตรวจ	0.542	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงาน ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

*****

ผู้วิจัยหลัก (First author) :	ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding author) :
นางสาวกนกอร สีแสง	นายมหัทธกร เปลี่ยนสมัย
นักตรวจสอบภายใน ชำนาญการ	อาจารย์ประจำสาขาการบัญชี คณะบริหารศาสตร์
กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

คำชี้แจง

1. ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามชุดนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

- ข้อมูลที่ได้รับจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยจะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น
- แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยของประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยของประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ท่านรับทราบและให้ความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยนี้

(.....) **ข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมการวิจัยนี้**

(.....) ไม่ใช่ (กรุณาหยุดทำแบบสอบถาม)

- หากท่านมีข้อสงสัยหรือคำถามเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนางสาวกนกอร สีแสง

อีเมล skanokorn@kku.ac.th หมายเลขติดต่อ 094-469-8941

ขอขอบพระคุณที่ท่านได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามชุดนี้อย่างถูกต้องครบถ้วน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวกนกอร สีแสง

นักตรวจสอบภายใน ชำนาญการ

กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฉบับที่ 2 วันที่ 8 มีนาคม 2568

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเภทส่วนงาน :

(.....) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	(.....) สำนักงานอธิการบดี หน่วยงาน บริหารจัดการกลาง
(.....) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	(.....) สำนัก
(.....) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	(.....) หน่วยงานวิสาหกิจ
(.....) กลุ่มสหสาขาวิชา	

ตำแหน่ง: โพรตระบุ ..... (ตัวอย่าง นักวิชาการพัสดุ ข้าราชการ)

ตำแหน่งงาน :

(.....) ผู้บริหารส่วนงาน	(.....) ผู้ปฏิบัติงานด้านการคลัง
(.....) ผู้อำนวยการกอง	(.....) ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัสดุ
(.....) หัวหน้างาน	(.....) ผู้ปฏิบัติงานด้านงานแผนและงบประมาณ
	(.....) ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล
	(.....) ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริการศึกษา
	(.....) ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่น โพรตระบุ

.....

ประสบการณ์ในการทำงาน:

(.....) น้อยกว่า 1 ปี	(.....) มากกว่า 5 – 10 ปี
(.....) 1 – 3 ปี	(.....) มากกว่า 10 – 15 ปี
(.....) มากกว่า 3 – 5 ปี	(.....) มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยของประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ในการบริหารงาน
ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	คุณภาพของการตรวจสอบภายใน					
1.1	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการวางแผนการตรวจสอบภายในที่ครอบคลุมถึงความเสี่ยงของมหาวิทยาลัย					
1.2	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน					
1.3	คุณภาพของการตรวจสอบในผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
1.4	คุณภาพของการตรวจสอบใน จะต้องมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน โดยปราศจากความอคติและการแสดงความเห็นได้อย่างเที่ยงธรรม					
1.5	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการแจ้งวัตถุประสงค์ วิธีการตรวจสอบ และขอบเขตการปฏิบัติงานให้หน่วยรับตรวจได้รับทราบอย่างครบถ้วน					
1.6	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้รับตรวจชี้แจงข้อเท็จจริงก่อนสรุปผลการตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบ					
1.7	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการสรุปประเด็นที่ตรวจพบเบื้องต้นให้ผู้รับตรวจหรือหน่วยรับตรวจได้รับทราบและเข้าใจปัญหาและร่วมกันแก้ไข					
1.8	คุณภาพของการตรวจสอบในจะต้องมีการรายงานผลการตรวจสอบภายในที่ชัดเจนและถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารที่จะไปปรับปรุงแก้ไข					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ					
2.1	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบเกิดจากการได้รับข้อเสนอแนะที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และระบุถึงปัญหาที่ตรวจพบ มีวิธีการแก้ไขและผลลัพธ์ที่คาดหวัง					
2.2	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบเกิดจากการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน					
2.3	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้มั่นใจว่ามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง					
2.4	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากการกำหนดผู้รับผิดชอบและกรอบเวลาการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่ชัดเจน					
2.5	การดำเนินการตามข้อเสนอแนะการตรวจสอบ เกิดจากการให้ความสำคัญด้านการควบคุมภายในของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงาน					
3	การติดตามและการตรวจสอบ					
3.1	การติดตามและการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายในจะช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจมีประสิทธิภาพมากขึ้น					
3.2	การติดตามและการตรวจสอบภายในของกองตรวจสอบภายในจะส่งเสริมให้หน่วยรับตรวจเกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.3	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานในหน่วยงานของท่าน					
3.4	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง					
3.5	การติดตามและการตรวจสอบภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดความผิดพลาดหรือการทุจริตได้					
4	การปรับปรุงกระบวนการจัดการ					
4.1	กองตรวจสอบภายในควรมีการแจ้งกำหนดการเข้าตรวจสอบประจำปีให้หน่วยงานได้รับทราบ					
4.2	กองตรวจสอบภายในควรแจ้งขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบภายในให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง					
4.3	กองตรวจสอบภายในควรเข้าตรวจปฏิบัติงานตรวจสอบหน่วยงานอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง					
4.4	กองตรวจสอบภายในควรแจ้งผลการตรวจสอบเบื้องต้นต่อหน่วยรับตรวจเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยรับตรวจได้ชี้แจงและร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขก่อนจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน					
5	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน					
5.1	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมียุทธศาสตร์ในการวางแผนการตรวจสอบโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและประเด็นสำคัญ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.2	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องปฏิบัติตามโดยไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร/หน่วยงานอื่น					
5.3	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องสามารถเสนอข้อเสนอนั้นหรือความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมา					
5.4	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเป็นกลางและเที่ยงธรรมปราศจากอคติ/ความขัดแย้ง					
5.5	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องมีความเป็นกลางและเที่ยงธรรมปราศจากอคติ โดยการรักษาข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเป็นความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลให้กับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง					
5.6	ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายงานผลการตรวจสอบภายใน					
6	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน					
6.1	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและการสนับสนุนการตรวจสอบภายใน					
6.2	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้นำข้อเสนอแนะของกองตรวจสอบภายในไปปฏิบัติ					
6.3	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารของหน่วยรับตรวจให้การสนับสนุนข้อมูลและส่งเสริมให้บุคลากรสนับสนุนการตรวจสอบภายใน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.4	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผู้บริหารของหน่วยรับตรวจให้ความร่วมมือในการแก้ไขให้เป็นที่ไปตามข้อเสนอแนะของการตรวจสอบภายใน					
6.5	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากการที่หน่วยรับตรวจนำข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบภายในนำไปปฏิบัติได้จริง					
6.6	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากผลลัพธ์ที่นำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติของหน่วยรับตรวจ เช่น การลดความเสี่ยง การเพิ่มประสิทธิภาพ หรือการประหยัดต้นทุน					
6.7	ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเกิดจากความพึงพอใจมีต่อการบริการของกองตรวจสอบภายในของหน่วยรับตรวจ					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

.....

.....

.....

.....

บรรณานุกรมภาษาไทย

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- วิภาสิริ จีงตระกูล. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจของบริษัท สยามแอร์ จำกัด (มหาชน) .มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ,2559
- สมใจ ศรีงาม. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2556
- อรพรรณ แสงศิวะเวทย์. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานตรวจสอบภายใน
: มุมมองของผู้ตรวจสอบภายใน.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2559
- ณภัทร จิตต์เสรี. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในเขตพื้นที่
กรุงเทพมหานคร.มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2565
- กองทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ข้อมูลบุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ วันที่ 24 มีนาคม 2568. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น,2568

บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.
- Mihret, D. G., & Yismaw, A. W. (2007). **Internal audit effectiveness: An Ethiopian public sector case study.** *Managerial Auditing Journal*, 22(5), 470-484.
- Endaya, K. A., & Hanefah, M. M. (2013). **Internal audit effectiveness: An approach proposition to develop the theoretical framework.** *Research Journal of Finance and Accounting*, 4(10), 92-102.
- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). (2013). **Internal Control – Integrated Framework.** New York: Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.
- Alzeban, A., & Gwilliam, D. (2014). **Factors affecting the internal audit effectiveness: A survey of the Saudi public sector.** *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 23(1), 74-86.
- Yoon, K., Hoogduin, L., & Zhang, L. (2015). **Big Data as Complementary Audit Evidence.** *Accounting Horizons*, 29(2), 431-438
- The Institute of Internal Auditors (IIA). (2017). **International Professional Practices Framework (IPPF).** Florida: The Institute of Internal Auditors.
- Demeke, T., Kaur, J., & Kansal, R. (2020). **The Practices and Effectiveness of Internal Auditing among Public Higher Education Institutions, Ethiopia.** *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(1), 746-751.
- Taha, M. (2023). **Internal auditors' independence under workplace bullying stress: an investigative study.** *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 15(1)

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล : นางสาวกนกอร สีแสง
Miss Kanokorn Seesang
- วัน เดือน ปีเกิด : วันที่ 5 พฤษภาคม 2523 สถานที่เกิด อุตรธานี ประเทศไทย
- ประวัติการศึกษา : ระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จากคณะกรรมการ
บัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อปีการศึกษา 2546
ระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปีการศึกษา 2556
- ประวัติการทำงาน : พ.ศ. 2546 – 2549 ครูผู้สอนสายวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชีและบริหารธุรกิจ
โรงเรียนเอกชน – สายวิชาชีพ
พ.ศ. 2549 – 2550 นักวิชาการพัสดุ สังกัดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2551 พนักงานธุรการ ตำแหน่ง ผู้ช่วยเลขานุการอธิการบดี สังกัดกองกลาง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2551 ถึงปัจจุบันปฏิบัติงานในตำแหน่งนักตรวจสอบภายใน ชำนาญการ
สังกัดกองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อีเมลติดต่อ : skanokorn@kku.ac.th

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี ศูนย์จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โทร. 66621-3

ที่ อว 660201.2.3/1286

วันที่ 17 มีนาคม 2568

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เรียน นางสาว กนกอร สีแสง (กองตรวจสอบภายใน)

ตามที่ ท่านได้ยื่นเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบยกเว้น เรื่อง “ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น” (The Effectiveness of Internal Audit in the Management of Khon Kaen University) หมายเลขสำคัญโครงการ HE683121 นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ฯ ได้พิจารณาแล้วว่าเป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายการพิจารณาแบบยกเว้น ตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 1578/2567 เนื่องจาก

ข้อ 6.5 งานวิจัยหรือโครงการสาธิต ที่ดำเนินการหรือสนับสนุนโดยหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ หรือหน่วยงานย่อยที่ได้รับการมอบหมายจากหน่วยงานข้างต้น เพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ในการปรับเปลี่ยนองค์กร หรือพัฒนาระบบงานให้มีประสิทธิภาพ

ได้บรรจุ ในวาระการประชุมคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ฯ ครั้งที่ 10/2568 วาระ 3.3.04 วันที่ 13 มีนาคม 2568 เพื่อรับทราบแล้ว

ตามรายการเอกสารที่เสนอเพื่อพิจารณาดังนี้

1. แบบเสนอโครงการวิจัยในมนุษย์ที่เข้าข่ายการพิจารณาแบบยกเว้นตามที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เวอร์ชัน 1 ฉบับลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เวอร์ชัน 2 ฉบับลงวันที่ 8 มีนาคม 2568
3. เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัคร เวอร์ชัน 2 ฉบับลงวันที่ 7 มีนาคม 2568
4. เครื่องมือวิจัย
  - 4.1. แบบสอบถาม เวอร์ชัน 2 ฉบับลงวันที่ 8 มีนาคม 2568
  - 4.2. แบบสอบถาม ออนไลน์ เวอร์ชัน 1 ฉบับลงวันที่ 8 มีนาคม 2568
5. หนังสืออนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลเพื่อทำวิจัย ฉบับลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568

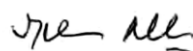
6. ประวัติความรู้ความชำนาญของนักวิจัย ดังนี้

6.1. นางสาว กนกอร สีแสง

กองตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทั้งนี้ หากผู้วิจัยมีความประสงค์จะปรับปรุงแก้ไขโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีวิจัยและกลุ่มประชากรเป้าหมายจะต้องยื่นเสนอโครงการวิจัยใหม่เพื่อขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ก่อน และหากดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วขอให้ยื่นแจ้งปิดโครงการวิจัยพร้อมรายงานฉบับสมบูรณ์หรือสำเนาบทความตีพิมพ์ทางวิชาการต่อคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ ศูนย์ฯ จะเก็บเอกสารโครงการวิจัยของท่านเป็นเวลา 3 ปี นับจากวันที่คณะกรรมการรับทราบ และจะดำเนินการทำลายเอกสารต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(รองศาสตราจารย์ภรณ์ ศิริโชติ)

รองประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น ชุดที่ 3

รักษาการประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น ชุดที่ 3

Memorandum

Office: Center for Ethics in Human Research, Khon Kaen University
 17th floor, Sor Vor 1 building, Faculty of Medicine, Khon Kaen University,
 123 Mittraphap road, Nai Muang Subdistrict, Muang District, Khon Kaen, Thailand 40002
 Tel.+66-43-366621-3 Mobile +66-89-7141177, +66-89-7141913
 Email: eckku@kku.ac.th

Ref. KKU 660201.2.3/1286

Date 17 March 2025

Dear: Ms. Kanokorn Seesang

Address: Internal Audit Division of Khon Kaen University, Thailand

Subject: Research Exemption Determination

Upon your request that the study entitled “The Effectiveness of Internal Audit in the Management of Khon Kaen University” (**HE683121**) be exempt, the Khon Kaen University Ethics Committee for Human Research (KKUEC) has made an agreement that this study has met the criteria of the Exemption Determination Regulations identified below.

KKUEC’s Exemption Determination Regulations

6.5 Research and demonstration projects which are conducted by or subject to the approval of department or agency heads, and which are designed to study, evaluate, or otherwise examine: (i) Public benefit or service programs; (ii) Procedures for obtaining benefits or services under those programs; (iii) Possible changes in or alternatives to those programs or procedures; or (iv) Possible changes in methods or levels of payment for benefits or services under those programs.

The decision and approval were made at the KKUEC meeting on 10/2568 date 13 March 2025 on Agenda 3.3.04 in which the minutes were acknowledged and documented.

Document List’s:

1. KKUEC Application form, version 1, date 28 February 2025
2. Protocol, version 2, date 8 March 2025
3. Information Sheet Form, version 2, date 7 March 2025
4. Research Tools
  - 4.1. Questionnaire, version 2, date 8 March 2025
  - 4.2. Questionnaire (Online), version 1, date 8 March 2025
5. Permission letter to access data for conducting research, version -, date 20 February 2025

6. Investigator's Curriculum Vitae

6.1. Ms. Kanokorn Seesang

Internal Audit Division of Khon Kaen University

On the behalf of the KKUEC, I am sending this decision to confirm that your research project is exempt from the KKUEC's review process. Further questions in relation to this matter can be made by writing to me. If you wish to make changes to the research protocol regarding research methodology and target population, a new research protocol must be submitted for approval from EC. Upon completion of the research study, please submit the protocol closing form and complete research report, or a copy of a published journal article. The Center for Ethics in Human Research will archive your research documents for 3 years after the date of acknowledgement. There after the documents will be destroyed.

Sincerely Yours,

Signed

(Assoc.Prof. Poranee Sirichote)

Vice Chairman of the Khon Kaen University Ethics Committee for Human Research, Panel 3
Acting Chairman of the Khon Kaen University Ethics Committee for Human Research, Panel 3